МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО свет

АРАДУВЛ 1923-ча шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областвойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 75 (2596) | КІиранди, 17 сентябрь, 1961 шу | Мах 2 кеп.

СИХАГІА КИЙЧДЕ ДОАКЪАР

Парте Программа проекта тІа цача хана, цар хьажкІаш хьакхоачашде лаьрхІача дуккха доккхийча балхаша юкъе дикка дакъа лоац тешшаме доакъара база хьалъяра наькъаца хьайбай боахам чехкагІа дегІабоалабаро а хьайбашкара йоаха продукташ алсамъяхаро а.

Соахка укх хана хинначул 10 процент гаргга дукхагІа тайп-тайпара хьайбаш да хІанз вай республике, хІаьта дІадахача-Іай цхьадолча боахамашка Іалашдаь доакъар кхоачам болаш хинна ца хилара а лоархІам бича укх шера дуккха а дукхагІа а дикагІа а доакъар Іалашде деза вай.

Из кхета а деш силос дІайоллара а гІожа доакъар кийчдара а дикка балхаш даьд хІанзале а цхьайолча районашеи боахамашеи. Масала, Ножай-Юртовски юрта боахама къахьегамхоша силос кийчъяра шера йоагІа задани 88 проценти гІожа доакъар кийчдара 67 проценти кхоачашъяьй 10-ча сентябре. ХІара Іатта 34 центнер силос кхоач цига. Иштта, хІара Іатта 20 центнер а кхоачаш силос дІайоллара задани 78 проценти гІожа доакъар кийчдара 58 проценти кхоачашъяьй Надтеречни района къахьегамхоша а. Цу тайппара моша а гІожа а доакъар кийчдара дикка толамаш даьхад Ачхой-Мартановски, Наурски районашкарча къахьегамхоша а, кхыча районашкарча цхьайолча колхозаша а, совхозий отделенеша а, хІаьта дуккхагІа яраша кийчдаь доакъар хьайбаша Іа доаккхаргдолча дІатІа а эзад.

Из ишта дале а силос дІайоллара балхаш соахкарчул вогІа лел вай республике укх шера. ДІадахача шера 10-ча сентябре силос дІайоллара план ерригача республике 70 процент кхоачашъяь хиннаяле, укх шера цу денна 48 процент мара кхоачашъяьяц, хІаьта юкъера лаьрхІача цхьан Іатта лаьрхІа дІадахача шера 10-ча сентябре 13,3 центнер дІаелла хиннаяле укх шера, цу денна 12 центнер мара еллаяц. Цу цифраша гойт республикерча партийни, советски организацеша, юрта боахама кулгалхоша, берригача къахьегамхоша доакъар кийчдара къаьстта чІоагІа теркам - тІабахийта безаш хилар.

Шера йоагІа силос дІайоллара задани Курчалоевски районо 17 проценти, Шалински районо 26 проценти, Первомайскии Назрановски районаша 27 проценти мара кхоачашъяьяц. Из болх иштта эсала кхоачашбаьб Урус-Мартановски, Веденски, Гудермесски районаша а.

ХІанз республикера нонагІа йола районаш сихъенна хьажкІаш, шекара свекла чуэцаш йоахкача хана а чІоаггІа теркам тІабахийта беза мошеи гІожеи доакъар кийчдара. ХьажкІаш чуэцарах а чІоаггІа пайда эца йиш я силос йоллара а гІожа доакъар кийчдара а.

Комбайнашца хьажкІаш чуэцаш йоахкача хана а ваьлаш хинна ца хилара а лоархІам бича укх шера дуккха а дукхагІа а дикагІа а доакъар Іалашде деза вай.

Из кхета а деш силос дІайоллара а гІожа доакъар кийчдара а дикка балхаш даьд хІанзале а цхьайолча районашеи боахамашеи. Масала, Ножай-Юртовски юрта боахама къахьегамхоша силос кийчъяра шера йоагІа задани 88 проценти гІожа доакъар кийчдара 67 проценти кхоачашъяьй 10-ча сентябре. ХІара Іатта 34 центнер силос кхоач цига. Иштта, хІара Іатта 20 центнер а кхоачаш силос дІайоллара задани 78 проценти гІожа доакъар кийчдара 58 проценти кхоачашъяьй Надтеречни района къахьегамхоша а. Цу тайппара моша а гІожа а доакъар кийчдара дикка толамаш даьхад Ачхой-Мартановски, Наурски районашкарча къахьегамхоша а, кхыча районашкарча цхьайолча колхозаша а, совхозий отделенеша а, хІаьта дуккхагІа яраша кийчдаь доакъар хьайбаша Іа доаккхаргдолча дІатІа а эзад.

Из ишта дале а силос дІайоллара балхаш соахкарчул вогІа лел вай республике укх шера. ДІадахача шера 10-ча сентябре силос дІайоллара план ерригача республике 70 процент кхоачашъяь хиннаяле, укх шера цу денна 48 процент мара кхоачашъяьяц, хІаьта юкъера лаьрхІача цхьан Іатта лаьрхІа дІадахача шера 10-ча сентябре 13,3 центнер дІаелла хиннаяле укх шера, цу денна 12 центнер мара еллаяц. Цу цифраша гойт республикерча партийни, советски организацеша, юрта боахама кулгалхоша, берригача къахьегамхоша доакъар кийчдара къаьстта чІоагІа теркам - тІабахийта безаш хилар.

Шера йоагІа силос дІайоллара задани Курчалоевски районо 17 проценти, Шалински районо 26 проценти, Первомайскии Назрановски районаша 27 проценти мара кхоачашъяьяц. Из болх иштта эсала кхоачашбаьб Урус-Мартановски, Веденски, Гудермесски районаша а.

ХІанз республикера нонагІа йола районаш сихъенна хьажкІаш, шекара свекла чуэцаш йоахкача хана а чІоаггІа теркам тІабахийта беза мошеи гІожеи доакъар кийчдара. ХьажкІаш чуэцарах а чІоаггІа пайда эца йиш я силос йоллара а гІожа доакъар кийчдара а.

Комбайнашца хьажкІаш чуэцаш йоахкача хана а ваьлаш хинна ца хилара а лоархІам бича укх шера дуккха а дукхагІа а дикагІа а доакъар Іалашде деза вай.

Из кхета а деш силос дІайоллара а гІожа доакъар кийчдара а дикка балхаш даьд хІанзале а цхьайолча районашеи боахамашеи. Масала, Ножай-Юртовски юрта боахама къахьегамхоша силос кийчъяра шера йоагІа задани 88 проценти гІожа доакъар кийчдара 67 проценти кхоачашъяьй 10-ча сентябре. ХІара Іатта 34 центнер силос кхоач цига. Иштта, хІара Іатта 20 центнер а кхоачаш силос дІайоллара задани 78 проценти гІожа доакъар кийчдара 58 проценти кхоачашъяьй Надтеречни района къахьегамхоша а. Цу тайппара моша а гІожа а доакъар кийчдара дикка толамаш даьхад Ачхой-Мартановски, Наурски районашкарча къахьегамхоша а, кхыча районашкарча цхьайолча колхозаша а, совхозий отделенеша а, хІаьта дуккхагІа яраша кийчдаь доакъар хьайбаша Іа доаккхаргдолча дІатІа а эзад.

Из ишта дале а силос дІайоллара балхаш соахкарчул вогІа лел вай республике укх шера. ДІадахача шера 10-ча сентябре силос дІайоллара план ерригача республике 70 процент кхоачашъяь хиннаяле, укх шера цу денна 48 процент мара кхоачашъяьяц, хІаьта юкъера лаьрхІача цхьан Іатта лаьрхІа дІадахача шера 10-ча сентябре 13,3 центнер дІаелла хиннаяле укх шера, цу денна 12 центнер мара еллаяц. Цу цифраша гойт республикерча партийни, советски организацеша, юрта боахама кулгалхоша, берригача къахьегамхоша доакъар кийчдара къаьстта чІоагІа теркам - тІабахийта безаш хилар.

Шера йоагІа силос дІайоллара задани Курчалоевски районо 17 проценти, Шалински районо 26 проценти, Первомайскии Назрановски районаша 27 проценти мара кхоачашъяьяц. Из болх иштта эсала кхоачашбаьб Урус-Мартановски, Веденски, Гудермесски районаша а.

ХІанз республикера нонагІа йола районаш сихъенна хьажкІаш, шекара свекла чуэцаш йоахкача хана а чІоаггІа теркам тІабахийта беза мошеи гІожеи доакъар кийчдара. ХьажкІаш чуэцарах а чІоаггІа пайда эца йиш я силос йоллара а гІожа доакъар кийчдара а.

Комбайнашца хьажкІаш чуэцаш йоахкача хана а ваьлаш хинна ца хилара а лоархІам бича укх шера дуккха а дукхагІа а дикагІа а доакъар Іалашде деза вай.

Из кхета а деш силос дІайоллара а гІожа доакъар кийчдара а дикка балхаш даьд хІанзале а цхьайолча районашеи боахамашеи. Масала, Ножай-Юртовски юрта боахама къахьегамхоша силос кийчъяра шера йоагІа задани 88 проценти гІожа доакъар кийчдара 67 проценти кхоачашъяьй 10-ча сентябре. ХІара Іатта 34 центнер силос кхоач цига. Иштта, хІара Іатта 20 центнер а кхоачаш силос дІайоллара задани 78 проценти гІожа доакъар кийчдара 58 проценти кхоачашъяьй Надтеречни района къахьегамхоша а. Цу тайппара моша а гІожа а доакъар кийчдара дикка толамаш даьхад Ачхой-Мартановски, Наурски районашкарча къахьегамхоша а, кхыча районашкарча цхьайолча колхозаша а, совхозий отделенеша а, хІаьта дуккхагІа яраша кийчдаь доакъар хьайбаша Іа доаккхаргдолча дІатІа а эзад.

Цул совгІа силоси гІожа доакъари Іалашдара кхоачам хилац хьайбашта. Царна фуъ беза. Цудухьа, хІанз вай республике массанахьа а дика хьийкъа хьажкІаш чуэцача хана, паччахьалкхен хьажкІаш дІаялара планаш кхоачашъярца, фу дІаоттадарца цхьана, хІанз дарий а тІахургдолча а хьайбай лоархІам а баь царна боарамах боаггІача тайпара фуъ кийчбе беза.

Деррига балхаш толамца чакхдалар, кулгалхой а берригача къахьегамхой а кхетам лакха хиларца дувзаденна да. Цудухьа партийни, советски, профсоюзний комсомольски организацеша, культура болхлоша шоай беррига низ оарцагІбаккха беза къахьегамхой кхетам мамогга лакхбара.

Къахьегамхой мехка чурча а арахьарча а гІулакхех, шоашта хьалхашка латтача балхий декхарех, парте Программа проектах дика дІакхетабеш, цар болх беча моттигашка докладаш, лекцеш ешаш, беседаш еш, газеташ журналаш дешаш, концерташ уттадеш, кино хьувкхаш, пенгазеташ арадоахаш балхаш де деза.

Хьайбашта доакъар кийчдара хьакъехьа тІаийца социалистически декхараш ханнахьа толамца кхоачашдар да республика юртбоахама къахьегамхоша парте XXII-ча съезда лургдола деза совгІат.

ИЙС БЕТТА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯЬЙ

Нохч-ГІалгІай совнархоза мехкдаьтта даккхарен газовни промышленноста предприятей коллективо ханал хьалха, 13-ча сентябре кхоачашъяьй мехкдаьттеи цунцара газни яккхара 9 бетта план.

Хьалха латтарашца я 9 бетта план 2-ча сентябре кхоачашъяь яьнна «Малгобекнефть» НПУ.

Ерригача управлене гІолла укх шера хьалхарча бархІ бетта соахка цу юкъагІа даькхха хиннначул мехкдаьтта 17,8 проценти газ 37,4 проценти дуккагІа даькхкад. ХІара болхлочо доаккха мехкдаьтта соахкарчул 6,8 процент алсамдаькхкад.

Мехкдаьттеи газни яккхарга дІабода мах чухнахьа баккхарца цхьа миллион сом совгІа ахчанна кхомбаьб цу юкъагІа.

Дукха мехкдаьтта луш йола мелови скважинаш болх бе йолаяларца, дуккха а геолого-технически гІулакхаш чакхдахарца, мехкдаьтта даккхара процессашта автоматизации телемеханизации ярца вІаштІехьдаьннад мехкдаьттеи газни яккхара план тІехкхоачашъе.

Мехкдаьтта даккхара вторични методаш лелаярах дуккха бІаьш эзараш тоннаш тІакхийтад доаккхаш дола мехкдаьтта.

Мехкдаьтта керда кІедж!

Съезда хьалхарча вахте эттача Старогрозненски бурув деттараша кхы цІаькха а бокхха къахьегама толам баькхкаб — Хаян-Керте № 10 йолча скважинера мехкдаьтта кІедж техай. ХІара сахьата 9,4 кубически метр коачал урагІйоагІа цу кІажарах. ХІаьта цу мехкдаьттацара дийнахь-бус яькхха газ 74000 кубометрга дІакхаьчай!

Цу скважинана бурув тохача хана дукха халонаш эшае йийзар мастера нов. Шуликина бригада. 3550 метр кІоарга Іочудода бурув гІолдувла даьлар, инструмент дІалацар кхерам болаш моттиг нийсъелар. Уж а, уж санна кхыйола а халонаш эша а яь, скважина бурув теха яккха вІаштІехьдаьлар бурув деттача бригада коллектива.

Іочу а яхийта цементаца чІоагІъяьчул тІехьагІа мелови тІоанашта нийсса хургдолаш Іургаш даьхадар турбаех, бакъда, мехкдаьтта хьадагІацар. Йоккхача давленеца 6,5 тонн соляни кислота 12 процент дола маркхал чубахийта бийзар. ТІаккха хьалйолаелар мехкдаьтта, хий, колд вІашагІа а увш йола коачал. Дийнахь-бус 220 тоннага дІакхоач из коачал. Мехкдаьтта тІехь-тІехьагІа цІенагІа доагІа.

Хаян-Керте теха мехкдаьтта кІедж старогрозненцаша КПСС XXII съезда луш дола дика къахьегама совгІат да.

Р. ТУРЛОВ,
инженер.

ВОЛГА ТІАРА ЭНЕРГЕТИЧЕСКИ ГИГАНТ.
Сурта тІа: Сталинградски ГЭС-е С. Курунунен В. Куновен сурт. ТАСС фотохроника.

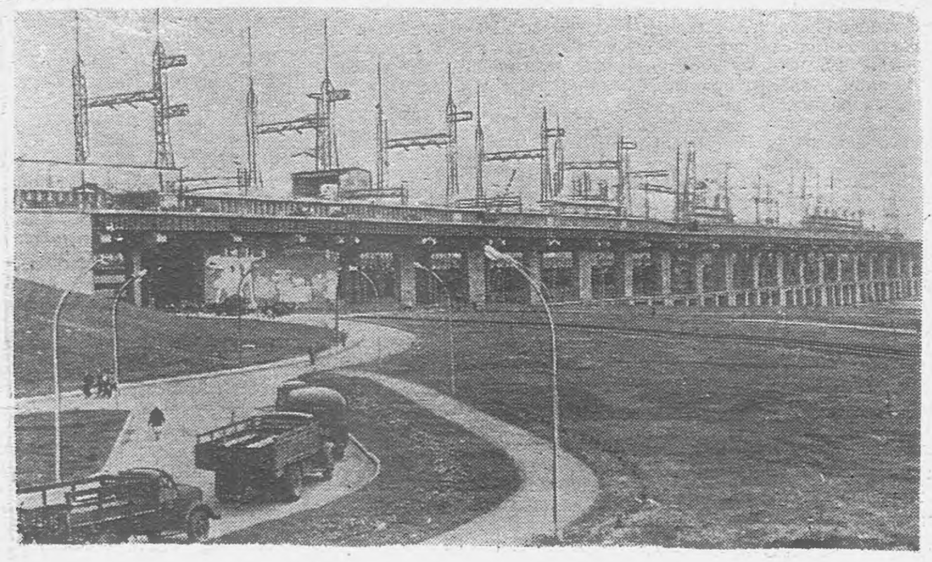

СССР оборона Министра ПРИКАЗ

1961 ш. 14 сентябрь № 217 г. Москва

Эскарс бокъонца гІулакх де аргІанарча тІахьехамахи эскаре гІулакх деш оттаяь ха яькхха баьннараш Герзашцарча Низашцара мукъабалийтара порядкахи

Эскарца гІулакх де берригаш а декхарийла хиларах долча Законагеи «Эскаре бокъонца гІулакх дара ханаш чакхъяьнна салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш запасе ца бохийташ ханна соцабарах» яхача КПСС ЦК-еи СССР Министрий Советеи соцамга хьежжа **аз приказ лу:**

1. Советски Эскаре, ТІема-Форда Флоте, доазонашкарчеи чурчеи бІуца бокъонца эскарера гІулакх де тІахьехалба льготеи отсрочкеи яла ца йоагІаш бола 1942 шера баьраш а, хІаьта иштта отсрочкаш дІа а яьнна, шоай ханара нах бокъонца эскаре гІулакх деш а болаш бола тІахьехача хана чура бараш а.

Эскаре гІулакх де берригаш а декхарийла хиларах долча Законо оттаяьча ханашка чакхдоаккхалда эскаре бокъонца гІулакх де тІахьехилга.

2. Аз чІоагІъяьча перечена юкъе яхача соединенешка, доакъошка, гІулакхаш тІа гІулакх деш бола эскаре бокъонца гІулакх дара ханаш чакхъяьнна салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш запасе ца бохийташ ханна соцаболба.

Перечне тІа цІераш ца яьхача соединенешка, доакъошка, гІулакхаш тІа гІулакх деш бола эскаре бокъонца гІулакх дара ханаш чакхъяьнна салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш Законах оттаьча ханашка Советски Эскаре, ТІема-Форда Флота, доазонашкарча а чурча а бІуна мугІарашцара мукъа а балийта запасе бохийталба.

3. Приказ дІакхайкадолда ерригача роташка, батареяшка, эскадрильяшка, кемаш тІа.

СССР оборона Министр, Советски Союза Маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

ХЬАЖКІАШ—ПАЧЧАХЬАЛКХЕН АМБАРАШКА

КУРЧАЛОЙ (телефонаца). Еррига хьажкІаш областной партийни конференци хьаеллача денга чуйца яха гІерташ къахьегаш ба Курчалоевски района хьажкІаш лелаераш. Укх тІеххьарча деношка къаьстта сихденнад кхашкара балхаш. ХІанзале районе цІенъяь чуйца яьннай цхьа эзари йиъ бІаьи гектара тІара хьажкІаш.

Хьажкіаш чуэцара а паччахьалкхенна дІаялара а хьалхарча мугІаре боагІа XX партсъезден Ленинен цІерахча, «Путь к коммунизму» яхача колхозий хьажкІаш лелаераш. Масала, XX партсъезда цІерахча колхозо паччахьалкхенна дІаеннай йиъ бІаь тонн хьажкІий, «Путь к коммунизму» яхача колхозо — 250 тонн, дІайийначарел аханел совгІа хьажкІаш чуйца баьннаб Ленина цІерахча колхозе.

Дика лел цу колхозера Ильясова Жансаре звено гІулакхаш.

— Хетаргахьа,— йоах районо парте хьалхарча секретара нов. Междова, — Жансаре звенос укх шера 70—75 центнерал кІезигагІа йоацаш хьажкІаш кхеьаь хІара гектара тІа. Эльтнева Хаврас гектара тІара йоах 65 центнер фуалъяьхача хьажкІий.

Хьаяьха яьнна дукха хьажкІаш латт колхозий хьатташка. Цудухьа хІанз эггара лоархІамегІа да ца талхийташ уж паччахьалкхенна дІаялар. Шиккхо ди мара дац приемни пункте уж дІакхахьа йолаенна. Цу юкъагІа дикагІча хьажкІий 6500 центнер чутессай паччахьалкхенна амбарашка. Духхьал хьажкІаш дІакхухьаш 30 машин я районе.

Ди тІехьа сихлуш латт шекара свекла чуэцара балхаш а. Планах бархІ эзар тонн свекла дІаяла езача хІанзале районо дІаеннай пхи эзар тонн. Бокъонца чуйца яьннай 150 гектара тІара свекла. Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара кхо бІаь центнер свекла йоал.

НАДТЕРЕЧНОЕ (телефонаца). Тахханалца Надтеречни района совхозаша ши эзари пхи бІаьи гектара тІара хьажкІаш чуийцай, паччахьалкхенна дІаеннай 25000 центнер хьажкІий.

Паччахьалкхенна хьажкІаш дІаялара а къаьстта дика толамаш даьхад «Гвардейский» совхозерча хьажкІаш лелаераша. ХІанзале совхозо дІаеннай 20000 центнер хьажкІий. Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара цига йоах 30 центнер хьажкІий.

ХьажкІаш чуэцаш «Гвардейский» совхоза болхлошта новкъостал деш я МагІалбика района «Ингушский» совхозера механизированни отряд. ЧІоагІа баркал йоах совхоза кулгалхоша новкъостала баьхкача гІалгІайн нохчийн комбайнерашта, трактористашта.

Белгалваьнна дика къахьег комбайнера Картоев Белана, цун новкъоста тракториста Усманов Іийсас. Нормах 4 гектара тІара хьажкІаш чуэца езача, цар чуэц 9—10 гектара тІара. Итт дийнахьа Беланеи Іийсаси чуийцай 80 гектар совгІа хьажкІаш.

Иштта хьинаре къахьегаш ба комбайнер Барханоев Яхьья, тракторист Яндиев Іалауддин, кхыбараш а.

ХІара ди тІехьа сихлуш латт паччахьалкхенна хьажкІаш дІаялара темпаш. ХІанз хІара дийнахьа юкъера лаьрхІача района совхозаша дІалу 2500—3000 центнер хьажкІий.

Дикача къахьегама совгІаташца КПСС XXII-ча съезда накъа бахара айденнача хьинарца хьажкІаш чуэцаш боахк совхозий болхлой.

МАГІАЛБИК (телефонаца). Сихбенна дика хьийкъа хьажкІаш чуэцаш боахк района боахамашкара хьажкІаш лелаераш. Укх шера къаьстта аттагІа хургда хьажкІаш ца йойтилгеи лоаццача хана уж чуэцилгеи — хьажкІий кхашка болх беш дукха комбайнаш я.

ХІанз керттерадар да техниках бизза пайда эцилга, цун болх кхетамца вІаштІехьбоаккхилга.

«ККХ-3» яха ворхІ комбайн я «Кавказ» яхача колхоза кхашка хьажкІаш чуэцаш. Массехк дийнахьа 160 гектара тІара хьажкІаш чуийцай цар. Хьинаре къахьег комбайнераша. Царна юкъе дика болх барца белгалбаьннаб опытни комбайнераш В. Мазько, И. Еремеев. Цар хІаранe шозза гаргга тІехкхоачашъю балха заданеш.

ХІанзале паччахьалкхенна амбарашка нов. Савицке тракторио-полеводчески бригада чутессай 650 центнер хьажкІий.

Чуийнна хьажкІаш чуэцаш латт «Ингушский», «Алханчуртский», № 4 йолча совхозашка.

Денгара ди массаз доал сихлуш латт хьажкІаш чуэцара, уж паччахьалкхенна дІаялара балхаш. Цу гІулакха юкъе дика дакъа лоац МагІалбикерча промышленни предприятей болхлоша, дешархоша.

Массане а хІанз эггара бехктохкамегІа дола декхар да хьажкІаш сиххен цІенеи чуэцилга, уж паччахьалкхенна дІаялара план кхоачашъелга.

КПСС XXII-ча съезда районерча хьажкІаш лелаерий дикагІа дола совгІат да уж балхаш сихха чакхдахар.

Эсала лел хьажкІаш чуэцара балхаш

Укх деношка ялатийна лаьрхІа дІайийнача 2000 гектара тІара хьажкІаш чуэца болабеннаб «Шалинский» совхоза къахьегамхой. Ужжал хьажкІаш хьалхагІа вІалла йийнаяц совхозе. Парте XXII съезда къахьегама толамашца накъа бахара хІара гектара тІара фуалъяьхача хьажкІий 50 центнер кхеь, аьнна, социалистически декхараш тІанийцадар совхоза хьажкІаш лелаераша. КІезига къахьеганзар цар ахкан хана. Цудухьа хІанз бІарг белабеш дика хьийкъай хьажкІаш.

Къаьстта дика хьийкъай вай республике гІоръяьннача маяка Музыкаева Малика кулгалдеча звеной хьажкІаш. Цун звенос тІанийца декхар да 55 гектарах хІаране тІара 120 центнер фуалъяьхача хьажкІий чуэца, аьнна. Иштта дика кхеьаь хьажкІаш совхоза цхьоалагІча отделенерча 45 гектара тІара 70 центнер чуэца лаьрхІача Магомадова звеноси кхоалагІча отделенерча Ставропольерча хьажкІаш лелаерхочо Денисенко дІадоладаь гІулакх хьал а лаьца, ши бІаь гектарах хІара гектара тІара 65 центнер йолаш фуалъяьха хьажкІаш чуэца лаьрхІача Абдулаев Салам керттте латтача механизированни звеноси. Хьалхарча деношка дІадоладаьча балхаша хьагойт цу звеной шоаш тІанийца декхараш кхоачашде вІаштІехьдергхилар.

Цхьабакъда, иштта хьийкъа тоаенна латта хьажкІаш ханнахьа а йоа ца еш а чуэцара болх сов шорта дІаболабаьб совхоза кулгалхоша. Совхозе бокъонца хьажкІаш чуэца болабенна ялхворхІ ди да. Цига дукхагІа йола хьажкІаш хьалхагІа хьакха а хьекха, тІаккха токхорех ура а утттош чуэца лаьрхІад. Цу гІулакха кийчъяьй 5 йол хьокха косилкеи 4 жаткеи, хьажкІаш чуэцаргйолаш тоаяь ка бола ялташ чуэцаш йола 2 комбайни, цул совгІа тІехкхарча шин дийнахьа болх бе дІайолаеннай «ККХ-3» яха 3 комбайн а.

Эггара хьалха болх дІаболабаьча дийнахьа денз совхозо хьекха хьажкІаш 343 гектар мара яц хІаьта токхорех латтараш — 198 гектар.

Совхозе хІанз хьажкІаш чуэцаш йолча пхе комбайнах дийнахьара норма кхоачашъеш цхьаккха а яц. ДукхагІа хьекхача а 3,5 гектар мара хьажкІий хьакхац «ККХ-3» яхача комбайнаца, норма 4 гектар йоллашехьа а. Совхоза шоллагІча отделене шин дийнахьа пхе комбайно 20 гектар мара чуийцаяц. Цунах дийнахь цхьан комбайна кхоачар 2 гектар мара хилац.

Иштта во лел кулгашца хьажкІаш чуэцара болх а. Совхоза цхьоалагІча отделене кулгашца хьа а йоахаш хьаттар тІа хьажкІаш дІатела болабеннаб 27 августе. Цу хана денз дІаеннар яц 69 тонн мара. ХьажкІашта болх беш ерригача отделене а 40 саг мара вац. ХІаранена дийнахьара норма я 4 центнер хьажкІий хьаяккха езаш, бакъда, цу отделене 2,5—3 центнерах тІехвоалаш цхьаккха болхло вац. Болхлочо дийнахь 4 центнер хьажкІий гІадамех хьаяккха езаш оттаяь норма сов йоккха а я, из кІезигье а еза, аьнна, хеташ ва отделене управляющи Мусаев. Из харцахьара, зене уйла я. Мусаева ха деза дийнахьара нормаш тІехкхоачаш а еш, кхыча совхозашка хІара саго 6—8 центнер хьажкІий йоахилга. ТІаккха, хьа отделенерча къахьегамхошта фу даьд, аьнна, хатта доагІа нов. Мусаевга.

Кхы а вогІа вІаштІехьбаькха лел хьажкІаш чуэцара болх цу совхоза кхоалагІча отделене. Цига 500 гектар хьажкІий я чуэца езараш. Царех тахханалца еррига хьекхараши токхорех латтараши 35 гектара тІара хьажкІаш мара яц. Ала деза, отделене кхашкарча балхашка хІара дийнахьа 500—600 саг аравалга, цхьабакъда, царех хьажкІаш чуэцара балхашта кховзткъа сагал дукхагІа цІаккха а хилац. Отделене кулгалхоша шоай керттера декхар лерхІ свеклаш хьалхагІа чуийца йоахилга. СвеклаштІа хІара дийнахьа болх беш 300 саг хул. хьажкІаш чуийца яхара дукха сагота бац кхоалагІча отделене. Из доккха гІалат да.

Совхоза кулгалхоша ка бола ялат чуэцаш йола ши комбайн мара тоаяьяц хьажкІаш чуэцаргйолаш, бакъда, уж дуккха а дукхагІа тоае йиш яр цига.

Кхы дикагІа лелац совхоза кхыча отделенешка а хьажкІаш чуэцара балхаш. Тахханалца паччахьалкхенна вІалла хьажкІаш дІаеннаяц совхозо. ХІанз вай республикерча боахамаша лоаттабу къовсам ба 20 сентябре паччахьалкхенна планах йоагІа хьажкІаш дІаенна яла езаш. Бакъда, «Шалинский» совхоза кулгалхоша из декхар кхоачашделга хІанз а бокъонца каранийцадац.

Совхоза, цун ерригача отделеней кулгалхой декхарийла ба, юкъера кхоачамбоацараш сихха дІа а даьха, ханнахьа хьажкІаш чуийца яргйолча тайпара беррига совхоза болх вІаштІехьбаькха.

З. ГЕЛИСХАНОВ,
(тха собкор.).

ТАСС ХОАМ

Укх шера 13 сентябре бокъонца лаьрхІача ханна аьттонца 12000 совгІа километр гаьна Тихи океана центральни даькъа районе яхийтай керда, кхы а дукхагІа низ бола, дуккхача лагІаех латта ракета-носитель.

Оттаяьча программага хьежжа яхай ракета, болх баьб цун дерригача лагІаша.

Ракета-носитела тІехьарча лагІа макет хи тІа кхаьчай хьожаяьча моттигера цхьа километр ца кхоачаш мара гаьна йоацаш. Цо хьахьокх ракета лелаеча цун системо болх геттара нийса баь хилар. Ракета тІехьарчунна хьалхара лагІа, ший декхар кхоачашдаь даьннначул тІехьагІа, кхаьтача фона юкъе а нийсденна, дехад.

Дуккхача лагІаех латта космически объекташ лелаю ракеташ кхувсаргья дІахо а 1961 шера сентябрерча ТАСС-а хоама тІа дІакхайкаяьча районе.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕ ДЕЛЕГАТИЙ ТЕРКАМГА

Нохч-ГІалгІай IX областной партийни конференци хьаелл г. Грозне Сталински района В. И. Ленина цІерахча культура Дворева цІеношка 1961-ча шера сентябрь бетта 19-ча дийнахьа Іуйрийна 10 сахьат даьлча.

Делегаташта регистраци ю 18-ча сентябре 9 сахьат даьлча денз 18 сахьат даллалца парте обкома цІеношкен, 19-ча сентябре Іуйрийна 9 сахьат даьлча денз конференце болх дІаболабаллалца В. И. Ленина цІерахча культура Дворева цІеношкен.

КПСС Нохч-ГІалгІай обком.

КПСС обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи

ЦІЕ БАЙРАКХ—ШКОЛАШ ДИКАГІА КИЙЧЪЯРАХ

КПСС обкома бюроси Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советои белгалду, кердача дешара шерага школаш ханнахьа кийчъяра общественность, колхозхой, совхозий болхлой, дешархой оарцагІбоахаш парте райкомашеи райисполкомашеи боккха болх баь хилар, цхьайолча юрташка кхо смена йолаш занятеш елга дІадоаккхаргдола наькъаш леха хилар.

Наха шоашккара хьадага а лаьца гІишлош хьалъяр бахьан долаш совнагІа 3 эзар дешархочунна моттиг хиннай. Дешархошта совнагІа моттигаш лохаш, школашка кулга - говзал Іомаю мастерскеш, хьехархошта квартираш хьалъеш боккха болх баьб Наурски районе. Наурски районерча Ленина цІерахча колхозо хьалъе йолаяьй 520 моттиг йола школа здани, йолаш йолча школен зданена хьатІадаьд классни ши цІа. Диъ классни цІа а долаш йола школьни здани хьалъяьй «Советская Россия» яхача совхозо, 6 классни цІа а долаш дола кхо цІеношколенна лаьрхІа дІаденнад «Калиновский» яхача винсовхозо. Ерригача районе школенна лаьрхІа дІаденнад 25 классни цІа. Хьалъеш латт школе кулгаговзал Іомаю шиъ мастерской. ДукхагІа йола школай зданеш июль бутт тІакхачалехьа тоаяь яьннаяр. Школашта а хьехархошта а ханнахьа йоаго хІама тІаэзай.

Социалистически декхараш дика кхоачашдаьд Гудермеса, Урус-Мартана, Сунженски, Наьсарен, Грозненски районаша.

Город Гудермесерча № 12 йолча школе-интернате кходьа ахчах хьалъяьй гараж, складий помещенеш, столовена кхы а хьатІадаьд цІа, коа юкъе асфальт техай. Кходьа ахчах спортзал хьалъеш йоалл Новогрозненски юкъера школа, духовой оркестра йизза комплект эцаргйолаш я бархІ шера дешара школа. Общественноста новкъосталца долччара хьа а леха. школай доалахьа 18 классни цІа дІаденнад Урус-Мартана районе, Сунженски — 16, Наьсарен — 13.

КПСС обкома бюроси Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советои карара кара тела КПСС Нохч-ГІалгІай обкомеи Министрий Советеи ЦІе байракх хьожаяьй Наурски района (КПСС райкома секретарь нов. Пожидаев, райисполкома председатель нов. Саввин, районо заведующи нов. Захаренко), дешара шу доладалалехьа школаш кийчъе аьнна тІаийца социалистически декхараш кхоачашдеча цун хьокхамаш дикагІа хиларах.

Белгалдаьд, Гудермеса (КПСС РК секретарь нов. Калагов, райисполкома председатель нов. Парсаданов, районо заведующи нов. Скрипченко), Сунженски (КПСС РК секретарь нов. Синяткин, райисполкома председатель нов. Доненко, районо заведующи нов. Дороднов), Урус-Мартана (КПСС РК секретарь нов. Русин, райисполкома председатель нов. Яндарбиев, районо заведующи нов. Денильханов), Наьсарен (КПСС РК секретарь нов. Хаматханов, райисполкома председатель нов. Сагов, районо заведующи нов. Гайтов) районаша бахача нахаца боккха болх баь хилар, общественность, дешархой, хьехархой оарцагІа а баьха, дешара шу доладалалехьа ханнахьа а дика а школаш кийчъяь хилар.

Республика просвещене - министерствана, парте райкомашта, райисполкомашта, халкъа образоване органашта тІадиллад школай дешара-материальни база чІоагІъеш школай зданеш, гуччахьара-дешара пособеш, инвентарь, оборудовани лораеш а кхоеш а хадданза болх белга.

ПРОГРАММА ПРОЕКТ ІОМАЮ

ЧІоагІа дика вІаштІехьбаькха лелабу МагІалбика района Долакоарча Чантиева Мадинат председатель йолча кхалнаьха совето ший болх. Цхьаккха гІулакх дІадодац юрта кхалнаьха совето дакъа ца лоацаш. Къонача кулгалхочун дика вІаштІехьдоал юртара активисткаш моллагІа болча балха юкъеоза.

Кхалнаьха совето беча балха керттера моттиг дІалоац юрта бахача кхалнаха юкъе кхетама болх лелабаро.

— ХІара кхалсаго партеи правительствеи яь решенеш, ишта кхьдола гІулакх дІакхетадергдолча тайпара кхетама болх бар — из да оаха тхоашта хьалхашка оттадаь декхар, хІаьта хІара денна из коачашдара къовсам а лоаттабу, — йоах коммунистка Чантиевас.

ДІадахача шера дені кхалнаьха совета инициативах цІагІара лектореш (лаьрххІа цхьан цІагІа нах хьагул а баь царца кхетама болх бу моттиг) вІашагІъехкай. Цига гуллу цІенноаной. Царна лекцеш ешаш, беседаш еш ЧІоагІа новкъостал ду кхалнаьха совета членаша, юртарча активисташа.

Къаьстта дукха болх бу совета членаша хІанз. КПСС Программаи Уставеи проекташ дикагІа дІайоаржаяра хьакъехьа план оттаяьй кхалнаьха совето.

ХІанз из болх дика лелабу кхалнаьха совета член йолча, Долакоарча юкъерча школа хьехархочо Алероева Эсета. Цо Ленина улицагІа мел бахача кхалнаха юкъе культурномассови болх бу. ХІаьта Ханпаша Нурадилова цІерахчеи Школьнийн улицашка мел бахачарна юкъе лекционни болх лелабу хьехархоша Дышниева Лоле, Центроева Раяс, Фрунзе цІерах йолча улицах — медсестрас Чантиева Мере. Цул совгІа совета членаша-лектораша дика лелабу доярка штеи хьакхий-товарни фермерча болхлоштеи Программа проект дІайовзийта лекцеш ешаш беш бола кхетама болх.

Цу тайпара лекци хІара шоатта дийнахьа, ше яхача кварталс мел баха кагийн боккхийн кхалнах вІашагІ а техе еш агитатора Алероева Эсета. 20—25 саг гуллу цо ешача лекцега ладувгІа. Дег чура раьза болаш къоабалъю цар Коммунистически парте укх тІеххьарча ткъаь шера кхоачашъе оттаяьча Программа проект.

— Сона дагадоагІа паччахьа волча хана вайнаьха кхалсага хинна хала вахар, — йоах 67 шу даьннача йоккача саго Д. Алероевас, Программа проектах йолча лекцега ладийгІачул тІехьаьгІа. — Советски Іаьдал эттача хана денз довзарг доацаш эргадаьннад вай вахар. Парте Программа кхоачашхилча кхы а тоалургда наьха вахар. Из вахар хьалду вай къонгашеи мехкарашеи шоай кулгаща.

Лекци йийша яьлча дуккхача ладувгІархоша даьча хаттарашта жопаш тел Эсета.

Массехк беседа яьй Алероевас Титов Герман космосе вахарах а дІахо йодача хана тІемах вай моХк лорабара Советски правительства яьча Заявленех а.

Доккха новкъостал ду кхалнаьха совето совхоза отделенена боахамеи политически декхараш кхоачашдеча а. Совета членаша оаргагІбаьхача цІен-ноаноша чІоагІа новкъостал даьд «Ингушский» совхоза хьажкІаш лелаеча. ХІанз царна хьалхашка латтача декхарех — хьажкІаш чузцача новкъостал де дезаш хиларах а дІакхетабаьб цІен-ноаной. Цудухьа из гІулакх дика кхета а деш дикка дакъс лоац цар моллагІча балхаца.

СУРТА ТІА: агитатор Э. Алероева КПСС Программа проект ешаш я цІагІарча лекторе.

А. ХАРСИЕВА текстн сурти.

Къаьнача замах юхедисача воча гІулакхашта духьал

ДИЦДАЛИЙТА ДЕЗА УЖ ГІУЛАКХАШ

Дикача хана дах вай. Укх деношка деррига дуне гІоздаьнна да космос караерзаеча, сийлахьйоккха ворхІ шера план кхоачашъеча советски халкъо доахача толамех. ХІанз КПСС кердача Программа — вай мехка коммунизм хьалъяра программа проект кепа теха араяккхарца керда бакъдар хьалхашка эттад деррига дуненна. Боккхача советски дезала юкъера къахьегам дукха безаш бола тха районера нах шоашкара доаггІаш дола дакъа лоацаш ба сийрда кхоане хьалъеча.

Советски халкъо дика толамаш даьха ха хиннай укх тІеххьарча беттаех.

Советий мехка дикагІболча къонгаша космически аренашка ваха Герман Титов кийчвеча хана тха районера къона къахьегамхой а латтар шоай къахьегама вахташка. Масала, тха кхашкара турпалаш Кусиева Зайдат, Мальсагов Осман, Чарнев Махьмад, кхыбараш хьажкІаш хьувкъаяр духьа къахьегаш бар, коммунистически къахьегама ударник вола Тумгоев СаІид токарни станока тІа болх беш вар, хІаьта Хамхоев Габо ялаташ дуврдолча лаьттан боал тувсаш вар. Районера къона гІишлонхой кирпишка тІа кирпишк юллаш, кердача школайн заводийн зданеш хьалъеш бар.

Цхьабакъда, цу дикача наха юкъе телха гІулакхаш доахка нах а нийсбеннаб. Масала, Наьсарен-Вокзалерча 8 шера дешара школен хьехархо Гагиев Махьмад, 29 июле дийнахьа Грозненски пединститутера арайоагІа цу школа хьехархо йола Аушева Тамара лора а яь низагІа йодае венна хиннав. Цхьабакъда, из ший біеха гІулакх кхоачашде вІаштІехьдаьннадац Гагиева. Из цигга милице болхлоша лаьца дІавигав, хІаьта кастта вай чІоагІагІа долча законах таІазар а дергда цунна. ЗІамигача саго из ший біеха гІулакх дагалацар бахьан долаш йоІа бохам баь ца іеш, ерригача района кагирхошта а бохам баьб. Из эсала гІулакх кхычарна а дагадохаргдоацаш кІоаргга дувца дезаш да.

Вай халкъа юкъе саг йоалаяри йитари дІаяхача замах юхедиса зуламера гІулакхаш доахкаш да. Къайле яц, цхьаболча даьша-ноаноша хІанз, вай деношка а тІехь, доккхийча урдошка сатувсаш хилар. Рузкъанга сатувсаш болча цу наха шоай йиІий нраз а лархІац.

Цхьан Гагиева ког дІакхийтта Іийнабац цу лоархІамерча гІулакха. Уж тайпа акха гІулакхаш кхы хьалхагІа а хинна моттигаш я тха районе. Ховш да комсомолка йолча Костоевайна бохам баьча Хашиева хиннар. Духхьал шоашта болча тоама, шоай дагалаттар кхоачашдар духьа фуннагІа а ду цу наха, шоашцара наьха безам а боабу. Вай сийлахьа декхар да къаьнарча замах юхедиса біеха гІулакхаш леладеш болча цу наха леладу гІулакхаш ца магийтар, массадола наькъаш царна дехкар. Мичара денз хьадоагІа уж овлаш? Вай къахьегама дезала юкъе боацача нахах дахкийса а цар леладеш а да уж гІулакхаш.

Вайна юкъе хІанз а дукха да къаьнача замах юхедиса зуламе гІулакхаш, къаьстта а саг йоалаярен яхийтарен дош: дукха истий кхувлилга, раьза йоаццашехьа а даьша шоай йоІ маьре яхийтар, тайп-тайпара урдош доахилга, саг йоалайнча регистраци ца елга, и. кх. дІ.

Саг йоалаярен яхийтарен дешах дуккагІа хІана доахк уж зуламера гІулакхаш?

Хьожаргда вай дукха истий кхувларо къонача наха мелла доккха зен балеи ду. Дукха истий кхийла саг вовзача хІаранена геттара дика хов, цун истий, берий, цун ший а вахар мелла гІайгІане да. Даиман истех леташ, царна юкъе масахьат де гІерташ хул из, хІаьта бесахи дегІахи тоабенна, хоза мехкарий хинна цун истий тиш а лийя, сага дага а ца боагІаш, къалу. ХІаьта цар бераш, дукхагІа йолча хана, біеха, терко йоацаш, тесса дите лелаш хул. Нагахьа санна царех цхьадараш хоза кийчденна, цІена долаш улица тІа арадоале а, цІагІа чура вахар мецеи шийлен да цар. Нагахьа санна дижка хьежача цІенда ше а кораваогІаргвац шоана нагахьа, ший дукха истий хилара, ше уж вІашагІтохара раьза волаш. ДукхагІча хана ший сакхетам ца хиларах деш да цун из хІама. Цкъаза даьшта бакъахьа хетарах а йоалаю шоллагІа саг. Даьша шийна ца езаш йола йоІ йоалаяйта зІамига саг шоллагІа а кхоалагІа а и. кх. дІахо а истий кхувла волалу, бебашха а ца хеташ. ТІаккха хьажа шо цхьаннена а ца езаш, масса тайпа гІелал а бала а ла дезаш йолча йоккхагІча сесага вахар миштад.

ХІаьта урдош йидара законаш? ХІаьта уж бахьан долаш ду зуламаш? Дукха истий кхувлилгеи урдош йиделген феодалаша а біаьхийча наха а дагалаьца хІамаш да, царна болча тоама дыно чІоагІдаь а да. Феодалашеи біаьхийча нахеи истий рузкъах йибеш а йиш йолччара сакъердамаш увтадеш а хиннад.

Уж ханаш гаьнаяьннай хІанз, біаьхий нахи феодалаши байнаб, цхьабакъда, къаьнача замах юхедиса, вий яха уж гІулакхаш хІанз а тІехьа вайна юкъе дахаш да. Царех цаІ — урдош дахар—форма мара ца хувцаш ше долчча бесса дисад. Саг йоалаеш хилча зІамигача сагага тоъал дукха ахча хила деза. Зоахалола бахача наха даьгара дош даьккхача денз тела долалу из. Эггара хьалха йоІ ехача бус цхьа устагІеи 2—5 біаь сом ахчеи лу йоІа даьшта. Цул тІехьагІа найц уцъаьшка водаш цІаькха а хьо массехи біаь сом. Цул тІехьагІа вай «кхалнаьха гІулакхаш» оалаш дола эггара зуламегІара гІулакхаш долалу. Юххера а нускал цІадоаладеча дийнахьа ший цІагІеи уцъаьшкеи шиннахьа а хьоалчагІа деш доккхий зенаш хул нейцийна.

Цул тІехьагІа шоай вахар дІадоладу марен сесагеи. Из дукхагІча хана геттара хала, безаме доацаш хул, хІана аьлча саг йоалаеча хана цо доадаь ахча юха такха дезаш хул уж.

Нагахьа санна дІаяхача замах юхедисача цу ираз доадеча гІулакхашка хьежача дика хов, керда вІашагІкхийттача къонача дезала цар мелла доккха зе ду, вай дІахьалхашкахьа дахара мелла новкъарле ю, вай кагирхой эггара безамегІа йола ханаш цар миштa йоаю.

Цудухьа бехк бац дуккагІа болча вай кагирхошеи мехкарашеи уж помещикеи купецехи юхедиса зуламе гІулакхаш дІадаха яхаш шоай хур дар.

Ха кхаьчай вайна, кагирхой, дукха истий кхувлилга, урдош доахилга дита, соцаде деза вай мехкарий удабелга а царна бала белга а. Вай дайи ноанойи дІакхетабе беза вай къаьнача замах юхедиса гІулакхаш воаштa кІордадаьлгах, воай коонал цар йохаелгах, вай къаманна эхь долаш уж долгах, вайна зуламе дола гІулакхаш цар вайга дайтилгах.

Вай мехкарий лаьрххІа духьалбовла беза къаьнача Іаьдалах маьре ахара. Вайна ховш ма дий, цхьаболча мехкараша ший новкъостех а лоалахоех а лечкъа а деш, ца эша хІамаш а ийейташ ший хургволча маьрагара урдош а доахийташ, цун а ший а къона вахар дохаделга. Ишта моттиг хилча, ала доагІаш дола дош ала деза мехкараша. «Со яха езаш вола саг ма хьувзаве». ХІаьта найцийна ха деза ше йоІ нийца ца йоалаеш, езаенна йоалаелга. Нагахьа санна ший безам ца лоархІаш дола гІулакх духьалдоале, айххьаза хоададаь дІадаккха деза из.

Дицдалийта дезац, цхьанна а нанна, цхьанна а даьна цІаккха а шоай воІа е йоІа во дар хилар ца ловлга. Из лов наьха сискалах баха Іемача зуламерча наха, хІаьта цудухьа мара дІаяхача замах юхедиса біеха гІулакхаш а леладац.

Кагирхошеи мехкарашеи, керда баха хайшача къонача моарошеи исташеи, къаьнача замах юхе мел дисача біехача, зуламерча гІулакхашта духьала кьовсам лоаттабе беза.

Б. ГАНДАЛОЕВ,
ВЛКСМ-а Наьсарен райкома секретарь.

БАШКИРСКИ АССР. Воскресенскоеи Кумертаускоеи яха дуккха мехкдаьтта доалла керда шн моттиг гучаяьккхай «Ишимбайнефтерча» мехкдаьттахоша. Промыслови управлене коллективо декхар тІанйцад ханал хьалха деррига балхаш чакх ае даьха КПСС XXII-гІа съезд хьаелла ди тІаккхачалехьа керда мехкдаьтта доахаргдола моттигаш болх бе йолаялийта. 18 километр йІаьха нефтепровод йилла яьннай мехкдаьтта доаллача Воскресенскера Веденовски промысле кхаччалца. Кумертауски майданера скважин а болх бе йолаялийта кийчбеннаб мехкдаьттахой.

СУРТА ТІА: Воскресенски участке. Хьалхашкахьа «Ишимбайнефта» цхьоалагІча промысла воккхагІа вола механик Егоров Петри промысла воккхагІа вола оператор Вахитов Ханани (аьттехьа).

Ю. КАПЛУНА сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС Устава проект ювц

Советски Союза Коммунистически парте XXII съезда болх дІаболабала бизза цхьа бутт мара бисабац. Съезде чІоагІдергда вай парте сийлахь-доккхий документаш — КПСС Программаи Уставеи проекташ.

Ленински района кхыча организацешка санна, тха партийни организаце а чакхъяьннай уж документаш дувцаш йола коммунистий собранеш. Нохч-ГІалгІайчен геофизикаша массане а къоабалъю Программа проект. КПСС Программа проектага хьежжа я вай парте Устава проект а.

Цхьабакъда, КПСС Устава проекта тІара цхьаццайола положенеш, сона хетаргахьа, кІезиг-дукха хийцача бакъахьа хургьяр. Дича сайна бакъахьа хета уж хувцамаш дувца безам ба са хІанз.

Парте членагара даьннача гІалатах цунна бехк а беш, парте член цхьа шу ха оттаяь кандидаталла воаккхилга дувц Устава проекта тІа. ТІаккха шу дІадаьлча КПСС членалла моллагІа кандидат санна юхахьаэц из, хьалха цун хинна партийни стаж а юташ. Нийса долий-теш из? Парте члена де йиш йоаца хІама даь саг ма вий членалара кандидаталла юха чуводккхар. Сенна ду из? Хьалха хинна партийни стаж а юташ уж хьайбелга нийса хет цхьаболча новкъосташта, хьалха дІаяхача хана саго даь дика хІама доаде йиш яц, йоах цар. Сона из нийса хетац. Цхьан хана дуккха а дика гІулакхаш а леладаь, тІеххьара парте члена сий доадеш болча наькъа тІа бовларах цхьаццабола нах вай мугІарашта юкъера аракхийса моттигаш кІезига яц. Из ишта хила а доагІа! Алхха цхьан хана дика хІама даьдар, яхаш, цунах кхоачамбац. Цул совнагІа, кандидаталла ваькхха хилар, массаза а райкоме дадача учетни карточкех мара ха йиш йолаш а дац.

Цудухьа хьалхарча раздела 9-ча пункта из дош дувцаш йола абзац КПСС Устава тІа вІалла ца хилча нийсагІа хет сона.

КПСС Устава проекта 24-ча пункта тІа дувц юххьанцарча партийни организацей секретараш вІаштта шозза мара, кхы дукхагІа харжа йиш йоацилга. ДІахо белгалдоаккх цхьаццабола партийни организацей секретараш кхы дукхагІа а харжа мегаргболга, нагахьа санна цар болх дика баьбале. Из пункт иштта хилча нийсагІа хет сона: «Юххьанцарча партийни организацей секретараш вІаштта кхоззанел дукхагІа харжа йиш яц». ДІахора белгалдаккхар вІалла эшаш а дац. Сона из ишта хет, юххьанцарча партийни организацей секретараш каст-каста хувцарах а дукха беркат ца доаландаь. КПСС членах хуллашехьа а партийни организаце визза секретарь хилац. Долла хІама дика довза а довзаш, бокъонца вола организатор хилара дикка ха эш. ХІаьта кхаь шера партийни бюрога торо хургья шоашта метта хьаотта новкъостий кийчбе.

Бокъонца хаьдда хІама ала деза анонимщикехи (ше малав а ца хойташ, къайлагІа каьхаташ язду саг) анонимни (хьан яздаьд ца ховш) каьхатехи.

Ишта хул: анонимни каьхат доагІа кулгалдеча органе. Коммунисташ, кулгалдеча балхаш тІара новкъостий юкъе а болаш цу тІара лоткъам тахкара комиссеш вІашагІтох. Тохкамбе болхачарга оал: «Дукха теша хьаштдац шоана цу каьхата тІа дувцачох, хІана аьлча, яздаьр малав ховш дац из, меткІаьленаш хила а сахьат дац цу тІа дувцараш. Бакъда, мичча бесса дале а, тахка-м деза». Безам бале а бече а, партийни организаци, профсоюз, кадрай отдел, бухгалтери, цу каьхата тІа вувцаш вола саг ше — уж берригаш а хьал ца хьоабича валац. Дукхача маьхера ха дІайода. Комисси енилга а хайна, кхы тІа а керда анонимкаш ух, вІалла дагадоаца хІамаш тІа а долаш.

Сона бакъахьа хет анонимкаш вІалла теркал а ца деш дитача. Нагахьа санна моллагІа а нийса доаца, харцахьара хІама хьайна гуш дале, духхьала из дІаала къонахчал а денал а хила деза. Сага сий доадар духьа, къайлагІа футтаройна метташ деттача наьха а дог эккхаргда цу шоай біехача балхах.

К. ГАСАНБЕКОВ,
«Грознефтегеофизика» треста партбюро секретарь.

КХОАЧАШЪЯЬЙ КХАЬ ШЕРА ПЛАН

КПСС-а XXII-ча съезда сийна семилетка кхаь шера йола план ханал хьалха кхоачашъяра чІоаггІа къахьегаш ба Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода технологаш.

Цу социалистически яхье хьалха йоагІа номераш 1, 7, 10 йолча установкай коллективаш. Цар шоашта хьалхашка декхар оттадаьдар съездо болх болабеча денга кхаь шера план кхоачашъе, хІаьта низ тІабахийтта къахьнйгача коллективаша дагалаьцар хІанзале а кхоачашхиннад.

Дукхача хана денз коммунистически къахьегама цІн лелаеча нов. Петросова кулгалдеча установка технологаша август бетта, тІеххьарча деношка парафин доаккха дистиллят арахецара йола кхаь шера план кхоачашйир. ХІаьта веретенни дистиллят даккхара задани кхы а хьалхагІа кхоачашъяьй цар.

Укх шера эзараш сомий маьха планал совгІа продукци арахийцай барт тайнача коллективо, кхояьй дукха электроэнерги, пар, хий, кхыйола материалаш. Арахецаш йола продукци дунен тІа эггара а дикагІа хилийтара москвичаша дІадоладаьча сийлен гІулакха а дика камаьхал яьннай технологий. Цу гІулакха хетаяь укх шера 25-ча июле юкъара собрани хилар установке. Цига хІаране шийна хьалхашка декхар оттадир тІехдика йолаш мара продукци ара ца хеца. Из декхар толамца кхоачашдеш хьабоагІа уж.

КПСС Программа проект йийшачул тІехьагІа кхы а хьинар айделар установкерча технологий. ХІанз шоашта хьалхашка керда социалистически декхараш оттадаьд цар. Сентябрьн октябрьн бетташка семилетка диълагІча шера чотах болх а беш, планал совгІа даьккхача рузкъанца парте XXII-ча съезда нтташ эзараш сомий совгІат кийчде дагалаьцад цар. Укх бетта дІаяхача хана уж декхараш тІехкхоачаш ца деш цхьаккха болхло вац установке.

Социалистически декхараш кхоачашдара заводе хьалхле лелаеча установка коллективо завода карара кара тела ЦІе байракх лелаю бнъ бутт гаргга ха я. Съезда хьалхарча вахте йоккха котало яккхарах хІанз а цунга йитай сийлен байракх. Из шоай карара дІа ца хецаш семилетка кхоачашъе лаьрхІад установка технологаша.

Коллективана юкъе дикагІа барех лархІа безаш ба оператор И. Бурлаенко, оператора помощник Т. Зайцева, кхыбараш а. Байнача бетта 20-ча дийнахьа денз семилетка диълагІча шера чотах болх бу цар.

Семилетка кхаь шера йола сийрда продукташ арахецара план 5-ча сентябре кхоачашъяьй М. Абасалиев керте латтача № 1 йолча коммунистически къахьегама установка коллективо а.

Дика къахьегаш ба О. Шапошникова кулгалдеча номер 10 йолча установка технологаш а. Парте съезда сийна социалистически яхье а баьнна кхаь шера сийрда продукци арахецара план 11-ча сентябре кхоачашъяьй цар. Хьамсарча парте съезда махулла доккхагІа къахьегама совгІат кийчде дагахьа шоай низ а хьинар а кходац укх тІеххьарча хана установка болхлоша.

Белгалбаьнна дика къахьегаш ба: оператор Н. Колбушкина, оператора помощник — К. Мигалина, иштта кхыбараш.

М. ТУМГОЕВ.

ОЕРДАЛО
2-гІа оагІ, 17 сентябрь, 1961 шу

Культура учрежденей лоархІамегІара декхараш

Дикача исторически документо — Советски Союза Коммунистически парте Программа проекто — вахара массайола оагІув чулоац. Идеологически балха хетаяьча проекта раздела тІа чІоаггІа терко еш я культура учрежденеш. Бизза, нийса, кхеталуш белгалбаькхаб керда, коммунизм хьинарца хьалъеш вола саг хьалкхевара даькъера идеологически балха лоархІам. Общества членийн сакхетам боккхагІа мел хул, дизза а шерра а дарж коммунизма материально - технически база юллача къахьегаме коммунистически формаши наха юкъе керда гІулакхаши дегІадоаладеча цар тІаухийта творчески хьинар.

Парте хадданза йоакхо ю культура тоаяра, хІара саго ший деррига хьинар дизза хьахьокха йиш хургйолаш цунна мелъэша хьалаш Іалашдара. ДІахо чІоагІа дегІайоалае лаьрхІад культура учрежденей материальни база: дукхагІа хургья библиотекаш, клубаш, культура цІенош, шерра дегІайоагІаргья халкъа университеташ, театральни коллективаш, кхыйола самодеятельни культурни организацеш.

Къахьегамхошта культурни гІулакх дара хІанззе а дикка болх баьча вай республике а дукха хІамаш да цу даькъе де дезаш.

КПСС ЦК январски Пленум хиннначул тІехьагІа республикерча культура учрежденеша терко дукхагІа ю баха нах коммунистически уйланца хьалкхебара, шоай болх колхозий, совхозий, предприятей вахарца айхагІа бувзара, КПСС XXII-ча съездага кийчлуча а съезда сийна тІаийца социалистически декхараш кхоачашде къахьегамхой оарцагІбоахача а партийни, советски организацешта новкъостал дикагІа дара.

ЧІоагІа терко ю КПСС кердача Программа проект дІайовзийтара, халкъий доттагІлен, кхалнаха юкъе беча балха, юртбоахама производстве хьалха латтарий опыта, Іилма-атеистически пропаганда, художественни самодеятельность дегІайоалаяра. Тайп-тайпарча нормаех къахьегамхошта гІулакх де яьннай культура учрежденеш: доттагІлен цІейш дезду, кхалнаьха вечераш увттаю, багах дувца журналаш, агитбригадаш, университеташ, унахцІенача вахара школаш, кхыяраш вІашагІъехк. Масала, Шалински района Колхозное яхача юртарча клубеи библиотекеи дика оттаяьй гойтара агитаци, юрта боахаме хьалха латтарий опыта хетаяь стендаши плакаташи. Клубашка вечераш яьй: «КПСС XXII-ча съезда накъа долхаш», «Тахан новатора дер — кхоана коллективо дергда», «Семилетка кхоалагІча шера декхараш кхоачашдергда вай», «Тха маякаш», дуккха кхы а.

Хьалха латта опыт йоаржаяра чІоагІа пайда баьлар хьажкІаш лелаерийн республикански радиоденош увттадарах.

«ХІанзарча хьалашкарча партийни пропаганда декхарий хьакъехьара» КПСС ЦК соцам арабаьннначул тІехьагІа тоаденнад юрташта деш дола шефски новкъостал. Города клубаша хІара шера 200 совгІа агитбригадай концерташ, вечераш увттаю республика юрта районашка. Шоаш шефство лелераш болча дукха болх бу Ленина цІерахча, Кирова цІерахча, машиннаькъахой, химикий культура Дворецаша, Пролетбата цІерахча культура ЦІено, кхычар. Укх шера юрта районашка 60 совгІа концерт оттадаьд цар.

Цхьабакъда культура учрежденей балхаца хІанз а дукха кхоачамбоацараш да. Цхьаццайолча моттигашка шоай болх хІанз а кІезига бувзаболийт коммунизм хьалъяра практически декхарашца, общественно-политически темах йола лекцеш кІезига еш, хьалха латта опыт кІезига йовзийт, коммунистически къахьегама бригадайн ударникийн болама кІезига терко ю.

Курчалой района дуккхача клубашка кинош хьувкхилга мара кхы хІама дац. Ведана районе клубаша бетта 27 дийнахьа мелъю мероприятеш маьхах ю, хІаьта самодеятельноста художественни болх гуш бац. Хьалха латта опыт йоаржаяра болх эсала лел Первомайски, Ведана, Урус-Мартана районий культура учрежденешка. Масала, Первомайски районе цхьа вечер мара яьяц юрта боахаме хьалха-латтарашта хетаяь. Цхьа агитбригада я районе вІашагІъелла, из а болх беш яц художественни культурно-просветительни болх вІалла а беш бац.

Сатоха йиш йолаш гІулакх дац дуккха культурно - просветительни учрежденеш тесса йита хилар — помещенешта еш цхьаккха ремонт а йоацаш, йоаго хІама, чуоттае оборудовани, мебель ца тоъаш.

Дукха ха йоаццаш культура учрежденеш Іан тІехь болх бе а хьалха латта опыт йоаржае а кийчъяра хетаяь совещани хилар КПСС обкома пропагандан агитацен отделе. Наьсарен, Ведана, Грозненски, Урус-Мартана, кхыча районий кулгалхоша бакъдир, культура учрежденеша Іанна бергболча балха геттара во кийчо еш хилар. Ведана районерча 40 культучрежденех 5 мара тоаяь яьннаяц. Наьсарен района Пхьилекъонгий, Экажкъонгий юрташкара а Іаьлий-Юртара а культпросветучрежденеш июль бутт чакхбоаллаш мара тоае а йолаяьяц.

Юртий Советий председателаша «Пхьилекъонгий-Юрта — нов. Горчханова, Долакха-Юрта — нов. Далгиева, СурхотІарча — нов. Аушева, БурокІалхарча — нов. Дудургова культура учрежденеш тоае аьнна шоашта хьахийца ахча дахийта ца доагІача оагІорахьа дІаухийт. Цунна бехке я Наьсарен райисполком а.

Юрта Совета председателалла болх беш нов. Солнышкин волча Грозненски районерча «Аргунский» яхача колхозера библиотека гаража помещене чу йола ер шоллагІа шу да. Цхьаболча колхозийн, совхозийн, предприятейн кулгалхоша мичча хана а дича мегаргдолаш гІулакх лехІ культучрежденеш Іан тІехь болх бе кийчъярах. Масала, тесса йита я Комсомольское яхача юртара клуб (юрта Совета председатель нов. Кутаев, колхоза председатель нов. Адсаламов); ши шу да из тоа ца ю. Ишта хьал да Грозненски района Алхан-Кала яхача юрта а.

ВІаштІехьа лархІа йиш йолаш гІулакхаш дац комсомола Ведана (комсомола райкома секретарь нов. Мадагов), Урус-Мартана (комсомола райкома секретарь нов. Саламова), Наьсарен (комсомола райкома секретарь нов. Гандалоев) райкомаша Іан тІехь болх бергболаш культура учрежденеш кийчъяра леладераш. Комсомола обкомо тІахьожам лоаттабац комсомола райкомий балха, из тІаберзабаьбац культпросветучрежденеш Іан тІехь болх бе ханнахьа кийчъергйолаш кагирхой оарцагІбахара. Культура керттера моттигаш шоай низаца тоае аьнна Шаьла, Надтеречни, кхыча районашкарча общественникашакомсомольцаша дІадоладаь гІулакх хьаллаьцадац.

Іана во кийчо яра керттера бахьан да ахккана клубаши библиотекаши ханнахьа тоаяь яхара цхьаккха хІама ца деш яьгІача культура министерства кулгал во дар.

Парте цхьайолча районни комитеташеи райисполкомашеи, культура учрежденей балха тІахьожам лоаттабаьбац, царна новкъостал дайтадац предприятей, совхозий, колхозий кулгалхошка. Цу районашка парте райкомий бюрошка цІаккха дийцадац культура учрежденей Іан тІехь болх бе кийчъяра дош.

СихагІа вІаштІехьдаха деза массанахьа а партийни организаце тешаме гІончий хила езаш, идейни уйла чІоагІъенна а масса оагІорахьара кхетам лакхбенна а бола коммунистически общества нах хьалкхебара гІулакха пайда бала безаш йолча культура учрежденеша лерттІа болх бара эша хьалаш.

Хь. КУРКИЕВА,
КПСС обкома пропагандан агитацен отдела заведующе заместитель.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР РАЙОНАШКА ДУЛХ, ШУРА, ФУАШ, ТХА КИЙЧДАРА 9 БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА

СВОДКА

1961 шера 10-ча сентябре

Районий цІераш	Процентащца			
	дулх	шура	фуаш	тха
Веденски	117	77	106	91
Ножай-Юртовски	104	89	121	59
Каргалински	102	84	119	95
Советски	97	82	90	38
Первомайски	89	84	76	30
Курчалоевски	86	89	81	77
Шелковской	86	82	98	103
Сунженски	85	92	51	102
Урус-Мартановски	84	84	49	39
Ачхой-Мартановски	82	92	128	81
Грозненски	82	85	75	109
Надтеречни	81	91	60	102
Наурски	76	89	94	97
Гудермесски	74	94	103	74
Шалински	62	92	66	86
г. Грозный	60	124	—	—
МагІалбика зона	59	85	71	101
Наьсарен	35	72	30	69

Укх шера 10 сентябре юрта боахама продукташ кийчъяра 9 бетта план республико кхоачашъяьй: дулх — 79,6 процент, шура — 88 процент, фуаш — 77,8 процент, тха — 98 процент,

Дулхи фуаши кийчдара план кхоачашъяьй — Ведана, Ножай-Юртовски, Каргалински районаша, тха кийчдара план — Шелковской, Сунженски, Грозненски, Надтеречни районаша.

Хьалхагіа а санна хьайбай продукташ паччахьалкхенга йохкара гІулакх во лел Наьсарени Шаьлен районашка, МагІалбика зоне. Къоастаяь чу а оттаяь, дулха дІаяла хьакхарг йорстаяра гІулакх сентябрь бутт хьахиллалца вІалла дІа а доладьдац «Ингушский» совхозе (директор нов. Умаров, керттера зоотехник нов. Горданов).

Дийнахь-бус 12 тонн доакъар эшача метта, 5—7 тонн мара дІакхачийтац «Шалинский» совхоза фермага. Иштта мара кхоабаш ца хилча хьакхарг ярстаргьяц. Дулха дІаяла хьакхарг йорстаяра гІулакх во леладу «Самашкинский» совхозе а (директор нов. Дышниев).

Паччахьалкхенга дулх дохкара даькъе тІаийца социалистически декхараш кхоачашделга геттара во латт Грозненски района «Новый быт», «Аргун» яхачен 1-ча Мая цІерахчен колхозашка. Паччахьалкхенга ханнахьа дулх дохкара йоахко еш яц 1-ча Мая цІерахча колхоза правлени (председатель Вьючный). Колхозе чуоттаяь кхоабача 1154 хьакхах дулха дІаяла кийчъяьраш ерригаш а 150 хьакха мара яц. Паччахьалкхенга дулх дохкара болх иштта во вІаштІехьбаьккхаб 9 бетта планах 100 тонн дулх дІадала дезаш йолча «Аргун» яхача колхозо.

Укх дІаяхача юкъагІа совнархоза хьайбаш кхоабача боахамашкара дулха дІалуш дола хІара хьайба планах 330 килограмм озаш хила деза, бокъонца цар озар 205 килограмм мара хиннаяц.

Индивидуальни секторагара дулх эцара гІулакх во вІаштІехьдаьккхад, хІаьта Каргалински, Сунженски, Наьсарен, Первомайски районашка цІенденна сецад бахача нахагара дулх эцилга.

Шура йохкара план кхоачашъяь йоаццашехьа а, доахана шура тІатохаргйола гІулакхаш вІаштІехьдоахаш бац совхозий директораши колхозий правленеши.

Дуккхача колхозашкен совхозашкен доккхий Іулаш а деш доажаду доахан, вІаштІехьдаьккхадац доахан ха яххалца доажаделга, царна мошеи концентрированни доакъар дехкилга. Шура яккхара гІулакха заданеш телац дояркаштен бежа Іуштен.

Грозненски, Курчалоевски, Ачхой-Мартановски районий боахамий шурий-товарни фермашка а баха, цигара гІулакхаш вІаштІехьдоахаш заготовкай паччахьалкхен инспекце болхлоша кхо-диъ ди даьккхача ондда шура тІатехар доахана.

Сентябрь бетта хьалхарча итт дийнахьа кийчъяьча хьайбай продукташ хьахойт, нагахьа санна совхозий директорашен колхозий председателашен цу гІулакха йоагГіаш йола йоахко еш хуле дулх, шура, фуаш, тха кийчдара план а социалистически декхераш а КПСС XXII съезд хьаеллача денга кхоачашде вай республикага йизза торо хилар.

Ще байракх еннай фермана

КПСС кердача Программа проекто чІоаггІа дегаш гІоз а даьха, хьайбашкара йоала продукташ алсамъяхара хьинаре къахьегаш я Наурски района «Терский» совхоза Капустина яхача отарашкарча шурий - товарни ферма коллектив. Шоай еррига торонаш тахка а техка, лаккхара социалистически декхараш тІаийцадар ферма доярка ша.

Шоашкарча доахах хІара Іаттагара 2500 килограмм шура яккха дош а денна, шоайла социалистически яхье баьннаб доярка ш Луневай Луганскаяи. Ше деттача доахах хІара Іаттагара хІанзалехь а 2300 килограмм шура яьккхай Луневас. Цул тІехьаюсаш Луганская а яц. Деррига Іаьсий ца дойташ хьал а кхедаьд цар.

Денгара денга шура тІаетт фермерча деттача доахана. Масала, август бетта юххье фермерча деррига ча доахана дийнахь-бус 1650—1700 килограмм мара шура луш хиннаеце, хІанз 2100—2200 килограмм лу.

ХІанз дукха ха йоаццаш совхоза дирекцеи партийни бюроси Капустина яхача отарашка чакхдаьккхар хьайбаш кхоабача боахамерча къахьегамхой ди. Хьайбаш цхьаккха а бежан ца долийташ дика Іангара дахара кийчо ярца, КПСС XXII съезда сийленца накъа гІолга дийцар цига. Берригача къахьегамхой даггара дар цига доярка Мария Луневас даь къамаьл:

— ХьатІадоагІача ткъаь шера,— аьлар цо, — коммунизма материально-технически лард керттерча даькъе хьалъяь йоаккхилга белгалдаьд КПСС Программа проекта тІа. Городашкарчен юрташкарчен къахьегамхошка дуккагІа кхачийта еза хьайбашкара йоала продукташ: дулх, шура, даьтта.

Шура дукха яккхар бахьан долаш парте райкомеи райисполкомеи карара кара тела ЦІе байракх еннай «Терский» яхача совхоза. Капустина отарашкарча къахьегамхой а доккха даькъа доал цу байракхах.

Р. БОГДАНОВ.

Тульски область. Областа колхозийн совхозийн кхашка араяьннай хьажкІаш чуийю комбайнаш. «Богородицкий» яхача совхозе 525 гектар дІалоацаш йола хьажкІаш групповой методах (дуккха цхьана а йолаш) чуэцилга вІаштІехьдаьккхад. Моша доакъар геттара дукха даьннад.

Сурта тІа: «Богородицкий» яхача совхозе групповой методах хьажкІаш чуэцаш йоахк комбайнаш.

П. МАСЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Колхозий нокхарий долча

Сентябрь бетта хоза ха оттарах пайда а эцаш шоашта Іан тІехь кхоачамбе модз Іоадеш да хІанз нокхара мозий.

Укх шера колхозий нокхарашкара мелла модз даьннад хар деза ш хургба цхьабола нах. Из дика хиннад дукхача моттигашка.

Укх шера июнь бетта хьалхара центнераш модз а даьккха, тІехьагІо цІаьхха а даьккхар из Первомайски районерча Орджоникидзе цІерахча колхоза нокхарий леладераша, цар Іай кхоачам хиллал модз Іалашдаьд нокхараштa, модз дехка колхоза кассе дІачуденнад эзараш сомаш ахча.

Соахка а санна, модз даккхара республике хьалхара моттиг лаьцар 120 никхах хІаранегара цхьан ахкан 28 килограмм цІенача меза яьккхача Грозненски района 1-ча Мая цІерахча колхоза нокхарий леладеча нов. Бычкова. Укхаза эггара кІезигагІа ба модз даккхарга дІабаха мах а, хІана аьлча цу берригача 120 никха гІулакх дер нов. Бычков ше ва.

Нов. Бычковца яхье баьннача Грозненски района «Аргун» яхача колхоза нокхарий леладераша шоашкарча 240 никхах 60 центнер цІена модз даькхадар, хІара никхагара 25 килограмм а йоаккхаш.

Шоай нокхарех дика модз даьннад Ножай-Юрта районерча Шерипов Асланбека цІерахча колхоза. Укхаза йиъ пасека я бІаь никх а болаш, ши шу да колхозо нокхарашкара цІенача меза тоннаш йоаха.

Дикка тоаденнад Веденски районерча Ленина цІерахча колхоза пасекера гІулакхаш. Соахка укхаза даьржа дар нокхараштa эггара халагІа дола американски-европейски гнилец яха во лазар, цхьабакъда, колхоза нокхарий леладеча Мишиев Абая царна гІулакх дика дар а антибиотикаш яха молхаш еттар а бахьан долаш укх шера дІадаьннад из лазар. Цудухьа шортта Іана нокхараштa даа модз Іалашде а дуккха центнераш цІенача меза яха а вІаштІехьдаьннад колхоза.

Нокхарий леладара гІулакх тоадара доккха новкъостал даьд колхоза нокхарий гІулакхаш леладеча республикански контора зоотехника нов. Александровас.

Нокхара-мозаша сомий гаьнех лета нІаний доа а ду сом латара новкъостал а ду. Урус-Мартановски района Мичурина цІерахча плодо-питомнически совхоза сом хьувкъабара доккха новкъостал дир цар, цул совгІа колхоза эзараш килограммаш цІенача меза а елар.

Цхьабакъда, массанахьа а дика лелац республике нокхарий леладара гІулакх. Масала, Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза 607 никх ба, бакъда, цхьаккха килограмм модз даькхадац цу селларча нокхарех гнилец яха лазар кхетар бахьан долаш, хІаьта из гІулакх тоадара хІама деш вац е совхоза директор а е совхоза нокхарий леладеш вола нов. Пинчук а.

Цул дуккха вогІа латт гІулакх Советски районе Ленина цІерахча колхозе. Укхаза 700 никх болча нокхараша соахка цхьаккха килограмм модз деннадац, цхьабакъда, Іана уж кхоабаш 18 эзар килограмм шекар-м доадаьд.

Кхы тоаденнадац нокхарий гІулакх укх шера а, дІадаьккхадац гнилец, модз даьккхадац, кхыметтел нокхараштa Іана даъал модз Іалаш а даьдац.

13 эзар совгІа никх ба республикерча колхозийн совхозийн, хІаьта нагахьа санна хІара никхо, «Аргун» яхача колхозе санна, 25 килограмм модз делча, 325 эзар килограмм модз кхоачаргдар къахьегамхошка, цхьабакъда, даьккхар цунна аьттехьа а дац.

Нокхарий теркам дукхагІа бе а Іана царна даа хІама Іалашдаьдий хьажа а еза колхозий правленеш.

Н. ЛЕПОРИНСКИЙ.

Оаха яздьачох хиннар

«ЕРРИГА ТОРОНАШ ЯЛЕ А»

Иштта корта а болаш, 63-ча номер тІа «Сердало» газето кепа техаяр Курчалоевски района цхьайолча колхозий шурий-товарни фермашкара кхоачамбоацараш дувцаш йола корреспонденцн. Автора язду, районе цхьаболча боахамаша паччахьалкхенга шурен дулхи дохкара план кхоачашъяьяле а, соахка цу хана чухь ехкача продукташца нийсдича из дуккха кІезигагІа хилар, хІаьта боахамий кулгалхоша лерттІа доал а деш, еррига торонаш гучаяьхаяларе гІулакх дикагІа хургхилар.

Царех лархІа дезаш да «Керда вахар» яхачен XX-ча партсъезда цІерахчен колхозий боахамаш.

Корреспонденце тІа дувцача гІулакхех лаьца редакцега ухх тайпара хоам бу парте райкома секретара нов. Межидова:

«Статья тІа белгалдаьха кхоачамбоацараш дийцад колхозий правленей заседанешка.

Детташ долча доаханна гІулакх делга тоадара, царгара шура дукхагІа яккхара эшараш деш я XX-ча партсъезда цІерахчен «Керда вахар» яхачен колхозий правленеш. ВІаштІехьаьккхай фермашкара учет. Балха гІулакх тесса леладарах балхара дІаваьккхав «Керда вахар» яхача колхоза ферма заведующи Тулуев Ахьъяд».

СССР кхыча мехкашщарча гІулакхий министерства ЗАЯВЛЕНИ

США президента Д. Кеннеде 13 сентябре хьахьийнад германски а кхыча а проблемай хьакъехьа Советски Союзаца цІенхаштта переговораш е кийча я США, нагахьа санна советски оагІон а ишта безам хуле. Цо белгалдаьккхад, ООН-а Генеральни Ассамблея XVI-ча сессе балхаца дакъа лаца США паччахьалкхен секретарь а СССР кхыча мехкащщарча гІулакхий министр а Нью-Йорке боагІаргхиларца дувзаденна уж тайпа переговораш е торо хилар.

Цу дийннахье а Великобритане МИД-а могайир США президента яь из заявлени.

Белгалдаьча тайпара США правительстванеи президента Кеннедена шийнеи дезаш хиларца дувзаденна а Великобритане правительство цу предложенена раьза хилара лоархІам беш а, СССР МИД-а тІадиллад ООН-а Генеральни Ассамблея XVI-ча сессе йодача советски делегацена керте латташ хургвола СССР кхыча мехкащщарча гІулакхий министр А. А. Громыко переговораш е кийча хилар дІакхайкаделга. Цу тІа а Советски правительства лоархІ, цунна керте латтача Н. С. Хрущева дуккхаза из белгалдаьххача тайпара, оагІонаша переговораш цІенхаштта ергхилар а машара договор дара хьакъехьара дош къоастадергдола а цу ларда тІа Малхбузен Берлинера гІулакхаш тоадергдола а наькъаш цхьана лохаргхилар а.

Ишта да Советски правительства США президентеи Великобритане кхыча мехкащщарча гІулакхий министерстваи яьча заявленена денна жоп.

РОСТОВСКИ ОБЛАСТЬ. Ялатийна лаьрхІа хьажкІаш чуэца болабеннаб Доне. Цу культура 166 гектар лелаю Азовски района XX-ча партсъезда цІерахча колхозерча РСФСР Лаккехьарча Совета депутата Коробко Валентинай звенос. 100 гектара тІарча хьажкІех хІара гектара тІара 120 центнери вокх юхедисача лаьттара—70 центнери фуалъяьха хьажкхаш яха ІерхІ звенос.

Хьажкіаш чуэца йолаеннача хьалхарча деноша хьахьокх, хьажкіаш лелаераша шоай декхар кхоачашдеш хилар.

СУРТА ТІА: звеньевая йола В. Коробкон XX-ча партсъезда цІерахча колхоза агроном В. Гончарови керда хьаьяьннача хьажкІашка хьожаш боахк.

В. ТУРБИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Хьайбай помещенеш тоа хІана яц?

Хьайбаш Іангара дахара гІулакх даккха деззача тайпара вІаштІехьдаьккхадац укх шера Наьсарен района «Назрановский» совхозе.

ДІадахача шера цу тайпара кийчо яь хиларах лазараш а хулаш, 26 зІамига а доккха а бежан делар духхьал цхьан бетта Экажкъонгий-Юртарча шурий-товарни ферме.

Цхьабакъда, из гІулакх дицденнад отделене кулгалхошта. Дукха ха йисаяц шелал отта. Из дика хов отделене управляющена нов. Оздоева, хІаьта а цу гІулакха деш хІама дац.

ХІанз а дукха ремонт е езаш, доахан латтачаийнаш тоха дезаш я цигара хьайбай помещенеш.

ХІана латт хьайбай помещенеш хІанз а ремонт ца еш, аьнна хаьттача, йоах нов. Оздоева.

— Со бехке волаш хІама дац цига. Совхоза эша материалаш хьа а лац, цудухьа из болх дІаболабе йиш йолаш а бац.

Из бакъдац. Совхозе шортта я цемент, кІир, корий кизгаш, иштта кхыйола гІишлош хьалъю материалаш.

— Укх шера санна помещенешта ханнахьа ремонт е йиш йолаш хиннадац тхо, — йоах «Назрановский» совхоза партбюро секретара нов. Албогачиева, — цхьабакъда деш цхьаккха а хІама-м дац.

Хьайбай помещенешта хІанз мара топпар хьаха болабеннабац Іаьлий-Юртарча отделене а. ХІаьта, хувца езаш я хьайбай помещеней еррига наІараш, тоха дезаш кизгаш да, Іаьсий чулоаттаду клеткаш тоаяьяц.

КІеззига дикагІа латт хьайбай помещенеш Іанга кийчъяра гІулакх Аьлтий-Юртарча отделене. Цига хьалъяьй Іаьсашта йола помещенеш, хІаьта детта доахан чулоаттадергдолча кІийле йиллай.

Укх шера «Албаст-беручу» Іа даккха дезаш 8000 совгІа устагІа ба «Назрановский» совхозе. Дукха ха я цига «Сельстрой» треста управлене бархІ жел хьалъе йолаяь. Царех хІанз а йиъ жел мара хьалъяьяц, хІаьта жа леладерашта чубаха помещенеш а яьяц.

Кхы а вогІа да Пхьилекъонгий-Юртарча хьакхий-товарни фермера гІулакхаш а. Хьакхарчашта Іай хьалъе йолаяь 4 помещени хІанз а йистеяьннаяц. Нагахьа санна совхоза кулгалхой сихха цу гІулакха оарцагІ ца боале кхерам болаш да «Назрановский» совхоза хьайбаш Іа даккха помещенеш йоацаш дисар.

М. ХАСИЕВ.

Азе къамий-кортамукъален болам

Кхыча мехкарча цхьан прогрессивни карикатуриста укх тайпара диллад таханарча Азе сурт: теннача турпало ший берригa низ тІа а бахийта кхыча мехкарча наха тІалоаттадеча лоала зІанараш тийдай, хІаьта а цу денал долча кулгех дахкийсад колониальни гІабай Іазапера гІозараш.

Ма дукха дувцаш а гойташ а да из сурт! ЧІоаггІа эшаяьй Азера колонализм. Каьхатах даь цІенолгаш санна ехай укхаза Англе, Франце, Голланде, Японе колониальни имперешт тІом дІабаьнначул тІехьагІарча шерашка. Керда вахар хьинаре хьалдераш, империализм йохаеш бола революционни низ шоаш хиларах тарра гІайттад кортамукъа даьха халкъаш. Цхьабакъда, Азера къамаш мукъадоаха процесс хІанз а чакхъяьннаяц. Сомадаьккхача а кхехкаш долча а дунен цу даьхьа дизза доагІаш да, дукхха а дуккагІа йола къона суверенни паччахьалкхенаш хІанз а хьаяьннаяц дунен капиталистически боахама юкъера, цига цар къаьстта моттиг дІалоаце а, яхаш дола КПСС кердача Программа проекта тІара хьаькъалера дешаш. Из хІанз а капиталистически монополеша эксплуатаци еш дола дунен даькъа да. Экономически гІулакхашта империализма мукъах долчара уж мехкаш мукъадаллалца йолча хана «дунен юрт» йолаш дІагІоргда уж, ахколониальни эксплуатаци тІалатташ йола объект хургья царех.

Азерча къонача мехкий экономика йоккха доакъазал я кхыча мехкашкара монополистически капитал цига низ беш хилар. Масала, капиталистически дунен тІарчох 70 гаргга процент «Іаьржа дошув» доаллача Гаргарчен Юкъерчен Малхбоалене къамий капитала даькъа хьадаькккхача мехкдаьттах 1,1 процент мара кхачац. Цхьадола къона Іарбий мехкаш финансови кризиса бож-моаразгІана юкъе Іувдаш латтача а Саудовски Араве хьасташ ца хилар бахьан долаш дирача хи пела 1 долларах дохкача а хана Уолл-стритеи Ситен акционераша шоай туалетни цІенош дошо зІилашца дог.

Кхыча мехкашкара монополистически капитал хІанз а тоъал чІоагІа низ болаш да шоай доалахьара экономика хьаеча наькъ тІа даьннача Азе мехкашка а. Масала, кхыча мехкашкарча монополеша хІанз а тІахьожам лоаттабу Инде мехкдаьтта, кІора, лоамашкара рузкъаш доахача, металл кийчдеча промышленноста доакъошка дІаухийтача частни капиталовложеней дикка доккхача даькъа. Цу дерригача хІамаша кхыча мехкий монополешта торо лу 200 млн. фунт стерлингий маьха дола доккхий пайдаш хІара шера Индера хьаІувда.

Кхыча мехкий монополистически капитал низ беш хилар колонализмах юхедисача эггара къизагІа долча гІулакхех цаІ да. Кхыча мехкий монополей доал дІадаккхар Азерча къамий-кортамукъален болама лоархІамегІарча а хІанз а кхоачашданза дисача а декхарех цаІ да. Цудухьа империализмаца хадданза къовсам лоаттабелга къамий лоІами кортамукъален чІоагІъергйола керттера гІулакх да.

1945 шера хиннача августовски революце оттадь къамий-кортамукъален декхараш кхоачашдар духьа майра къовсам лоаттабеш да индонезийски халкъ. Деррига къамий ши лозунг чакхдаккхар духьа лоаттабу хІанз из къовсам: шоай доалахьара экономика хьаяр а Малхбузен Ириан мукъаяккхар а духьа.

Малхбузен Ириане империалистически тІахьожам латташ хилар Азе дегІа тІа цІийна Іувдалуш латта колониальни чов йисар да. Шоай букъ тІа мухь увза хьайбаш санна къаьстта моттигашка-резервацешка остров тІара эзарах бола нах чу а лаьхка, цига моцаллеи лазарехи, фо дика ца хиларахи бовш латт. Шорттига нах бовш йолча цу лагерашка баха баха ца тугача ириандашта духьала даьгача лаьттан тактика лелаю.

Голландски колонизатораш Малхбузен Ириане шоаш деш дола доал мелла гаьна даккха гІерте а, цар денош хаьда да. Президента Сукарнос баьча тІахьехамах ерригача Индонезе баржан латт Малхбузен Ириан «революционни наькъаца» мукъаяккхара тІехьара болам.

Укх тІеххьарча хана тІехь-тІехьа чІоагІагІа хулаш гІовтташ латт Гоара, Индостана лаьтта юххе йисача колонера, колонализмана духьалара низаш. Укх шера июнь бетта еррига ча Инде чакхдаьккхар «Гоа кІира» «1961 шера Гоана кортамукъале луйла» аьнна лозунг а долаш. Гоански патриоташка герз эца аьнна даькхача нахагара ахча гулдир. Гоански патриотически организацей низах вІашагІъеллар португальски колонизатораша духьаларча къовсаме халкъа партизански тІема тактика лелаеш йола Кортамукъале яккха шоай лоІамах вІашагІкхийттарий корпус. ГІайттарий кара Гоара дуккха юрта районаш я хІанз.

Сенца дашха йиш йолаш да, Португали, димех лета неца санна, ИндунахцІенача дегІах лета йоаллаш хилара бахьан? Цун маІан да эггара хьалха Португалена НАТО-га гІолла болча цун цхьоагІонхоша тІемен дипломатически новкъостал деш хилар. «Хиндустан таймс» яхача газето нийца белгалдечча тайпара Гоа дош къоастадаь дукха ха хургьяр, нагахьа санна вашингтонски стратегаша Салазара колониальни диктатурана гуччахьа новкъостал деш хиннадецаре.

Шоай империалистически политика чакх а йоахаш, Азерча дуккхача мехкашка моттигерча эксплуататорски классашкара новкъостал нйду йоккхийча капиталистически паччахьалкхенаша.

Масала, Ирана экономике, къаьстта мехкдаьтта промышленносте, цхьаннега даькъа ца кхоачийташ доал деш да компрадорски буржуазегара гІо-новкъостал нйдеш дола кхыча мехкий капитал. Колонизаторийн компрадорийн классови политически экономически хьашташ цхьатарра да. «Империализма цхьоагІонхой болаш хьадоагІа, — йоах КПСС Программа проекта тІа,—моттигерча эксплуататорски классий реакционни гІозараш». Цудухьа ириански халкъа къамий-кортамукъален къовсама къаша дІадехача дерригача къаман гІулакхашца нийса боагІаш ба из никъ.

Цхьабакъда, къаман буржуазе революционни гІулакхаш геттара кІезига да. Частни доалахье хиларца бола безам сов ба цун къаман хьаштел. Цудухьа «къахьегамхоштен хьал долча классаштен юкъера вІашдухьаленаш дукхагІа ме хул а мехка чура классови къовсам чІоагІ ме лу а, йоах КПСС Программа проекта тІа, империализмаца а чурча реакцеца а барта яхара дукхагІа тІера хул къаман буржуазн».

Шоай рузкъаш карара ца далийта а дебаде а гІерташ дола кІезига дегІадаьхкача мехкий буржуазно-къаман гІозараш эггара хьалха шерра баржаш латта къахьегамхой болам юхатоха гІерташ хул. Прогрессивни профсоюзаштен болхлой класса политически организацештен духьал, масала, цхьадолча Іарбий мехкашка, Турце, Иране, Пакистане из долаш долчча тайпара, дорхлийя тІахьалх.

Буржуазе леладеча реакционни гІулакхашта хІанзарча общества эггара хьалха латтачен революционнегІен йолча классо — ахархоща барт-цхьоагІо йолча пролетариато хьалхле а лелаеш, цо никъ а хьехаш майра къовсам лоаттабарца жоп лу Азерча социалистически доацача мехкашкарча халкъаша. «Болхлой классеи ахархойн барт-цхьоагІо хилар,— йоах КПСС Программа проекта тІа, — йоккхий демократически эргалонаш а экономически социальни прогресс а хилийтар духьа лоаттабеча къовсама аьттув баргбола керттера гІулакх да».

Шоай лоІаме йолча къонача паччахьалкхений вахар чухь болхлой класса лоархІам тІа-тІа лакхбар — Азерча кортамукъален болама хІанзарча этапе белгалдоалаш долча гІулакхех цаІ да. Хьалха хиннача колонеша политически гІулакхашта шоай лоІам баккхаро дика хьалаш оттаду болхлой класс кхотаяра а вІашагІтохара а. КІезига дегІадаьхкача мехкашца дІадаьдаьккхадац цу селларча нокхарех гнилец яха лазар кхетар бахьан долаш, хІаьта из гІулакх тоадара хІама деш вац е совхоза директор а е совхоза нокхарий леладеш вола нов. Пинчук а.

Цул дуккха вогІа латт гІулакх Советски районе Ленина цІерахча колхозе. Укхаза 700 никх болча нокхараша соахка цхьаккха килограмм модз деннадац, цхьабакъда, Іана уж кхоабаш 18 эзар килограмм шекар-м доадаьд.

Кхы тоаденнадац нокхарий гІулакх укх шера а, дІадаьккхадац гнилец, модз даьккхадац, кхыметтел нокхараштa Іана даъал модз Іалаш а даьдац.

13 эзар совгІа никх ба республикерча колхозийн совхозийн, хІаьта нагахьа санна хІара никхо, «Аргун» яхача колхозе санна, 25 килограмм модз делча, 325 эзар килограмм модз кхоачаргдар къахьегамхошка, цхьабакъда, даьккхар цунна аьттехьа а дац.

Нокхарий теркам дукхагІа бе а Іана царна даа хІама Іалашдаьдий хьажа а еза колхозий правленеш.

Н. ЛЕПОРИНСКИЙ.

Оаха яздьачох хиннар

«ЕРРИГА ТОРОНАШ ЯЛЕ А»

Иштта корта а болаш, 63-ча номер тІа «Сердало» газето кепа техаяр Курчалоевски района цхьайолча колхозий шурий-товарни фермашкара кхоачамбоацараш дувцаш йола корреспонденцн. Автора язду, районе цхьаболча боахамаша паччахьалкхенга шурен дулхи дохкара план кхоачашъяьяле а, соахка цу хана чухь ехкача продукташца нийсдича из дуккха кІезигагІа хилар, хІаьта боахамий кулгалхоша лерттІа доал а деш, еррига торонаш гучаяьхаяларе гІулакх дикагІа хургхилар.

Царех лархІа дезаш да «Керда вахар» яхачен XX-ча партсъезда цІерахчен колхозий боахамаш.

Корреспонденце тІа дувцача гІулакхех лаьца редакцега ухх тайпара хоам бу парте райкома секретара нов. Межидова:

«Статья тІа белгалдаьха кхоачамбоацараш дийцад колхозий правленей заседанешка.

Детташ долча доаханна гІулакх делга тоадара, царгара шура дукхагІа яккхара эшараш деш я XX-ча партсъезда цІерахчен «Керда вахар» яхачен колхозий правленеш. ВІаштІехьаьккхай фермашкара учет. Балха гІулакх тесса леладарах балхара дІаваьккхав «Керда вахар» яхача колхоза ферма заведующи Тулуев Ахьъяд».

СЕРДАЛО
3-гІа оагІ. 17 сентябрь 1961 шу.

Моттигерча промышленносто план тIехкхоачашъяьй

КПСС Программа проекто къаьстта чIоагIа хьинар ай а даь. Программа тIа белгалдаькхача тайпара, царна эшача хIамашца къахьегамхой дикагIа Iалашбара шерра социалистически яхь а йоаржаяь керда къахьегама толам баькхаб Нохч-ГIалгIай АССР моттигерча промышленноста Министерстве чуйоагIача предприятей коллективаша — бархI бетта план 104,6 проценти август бетта план 104,8 проценти кхоачашъяьй цар.

Моттигерча промышленноста къахьегамхоша укх шера бахархошка дIакхачийтад: 45,3 эзар сома маьха мебель, 14.065 кубически метр херх хьекха хьу, 8 миллиони 398 эзари гIовнаш дотта кирпишг, 1 миллиони 901 эзари тIаюлла кирпишк, 28.729 кубически метр дахча, иштта кхыйола продукци.

Министерство дикагIа йола предприятеш я «Металлист» яха завод, литейно-механически завод, дахчан хIамаш ю завод, № 1 йола Грозненски кирпишкий завод, Шелковской кирпичкий завод, Шаьлара, Урус-Мартанера, Ножай-Юртара райпромкомбинаташ. Цу предприятеша планаш тIехкхоачашъяьй, арахеца продукци дикка тоаяьй, къахьегама овсарле лакхъяьй, продукцега дIабода мах чухнахьа баькхаб.

Цхьаццайолча предприятеша паччахьалкхен планаш кхоачашъяьяц. Царех я Гудермесски хьуна пункт (директор С. Татаев). Веданара хьуна пункт (директор С. Мударов), эрза аьргаш ю завод (директор А. Медведев), МагIалбикера горпромкомбинат (директор М. Булгучев). Ерригача торонех пайда а эцаш, хьалхашка латта декхараш сийленца кхоачашдара шоай коллективаш оарцагIъяьхаяц цу предприятей кулгалхоша.

Къаьстта дика ка йоалаш балхаш ду «Ильича» завода токара Турлоев Мовсара, кирпишкаш дIачуввтаеча Исрапилова Хадижата, Урус-Мартановски райпромкомбинатерча Закриев Хизира, Быхалов Андрея, иштта кхычар а.

ТIаийца социалистически декхараш кхоачаш а даь, КПСС XXII съезда сийленца накъа яха къахьегаш я укх деношка моттигерча промышленноста Министерствана чуйоагIача предприятей коллективаш.

Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ.

Социалистически яхье тIаийца декхараш кхоачашде

Дуккха шераш да Грозненски машиннаькъа узлерча, мехкдаьтта чакхдоахачеи химически промышленноста управленне производственно-товарни конторерча, «Главнефтесбыта» товаро-транспортни управленерча болхлоша, специалисташа, гIулакхерча наха мехкдаьтта продукташ чуювтташ хьаювтташ деш дола балхаш тоадар духьа социалистически яхь лелаю.

Цхьабакъда, массайолча хана дика лелац из яхь, хIана аьлча хьалхарча ах шера яьча итогаша хьахьекхад уж декхараш лерттIа кхоачашдеш ца хилар. Масала, мехкдаьтта чакхдоахача заводашта планал совгIа 33,5 тонн мехкдаьтта дIа ца луш йисай ПТК коллектив, машиннаькъа узле кхы а совгIа хиннай тоаянза йола вагонаш, къахьегама овсарле 0,5 процент лохъяьй, 7,2 процент лакхбаьб мухь тIаботташ а Iобоассабеш а деча балхашка дIабода мах, «Главнефтесбыта» коллективо потребителашка дIакхачийтадац 0,9 процент хиллал дола дизельни доагам, и. кх. дI.

Укх деношка ПТК клубе хиннача профсоюзно-боахама активе дакъа лоацаш хиннача новкъосташа Синьчука, Зубкова, Пастухова, Касаткина, Фомина, кхычар чIоаггIа критика йир администраценеи профсоюзни организацештеи производстве цар цIенхашттара гIалаташ дувлийтарах, дуккха лоархIамера практически предложенеш елар производства болх тоабара, болх беча моттигашка культурен цIенои дикагIа хилийтара, цистернаш талхаш дола бахьанаш дIадахара, цистернаш йилара гIулакх тоадара, и. кх. дI.

Цига къамаьл даьча нов. Т. Агапова чIоаггIа харцахьа лабрхIар тараз увзача болхлой штат совъяхара тIаерзаяь йола ПТК болхлой уйлаш. «Машиннаькъа узла организацейи предприятейи администрацеш, партийнии профсоюзнии организацеш, — аьлар нов. Агапова, — таразаш увзача болхлой штат цIенъяь дIаяккхар а тIахьожам боацаш болх бар а духьа къахьегаш я хIанз, хIана аьлча из ишта хила деза ха хьакхаьчай. Оаха, Грознерча станце болхлоша, яхь лелаю коммунистически къахьегама предприяти яха цIи яккхар духьа, тхона хет мехкдаьтта чудуттача а хьадуттача а болх беш волча хIара болхлочо «лоадамбоаца хIамаш» тIехдувлийта могаргдац, «цаI массанена тIехьа, массава а цхьаннена тIехьа» яха правила бокъонца кхоачашъе еза, аьнна.

Уж дешаш геттара нийса да, хIана аьлча хIанз хIаранена дагадоаллаш да парте съезда сийна тIаийца декхараш кхоачашделга, царна а цу тайппара лов доккхийча къахьегама толамашца КПСС XXII-гIа съезд хьаеллача денна накъа баха.

С. ЧУХАРЕНКО.

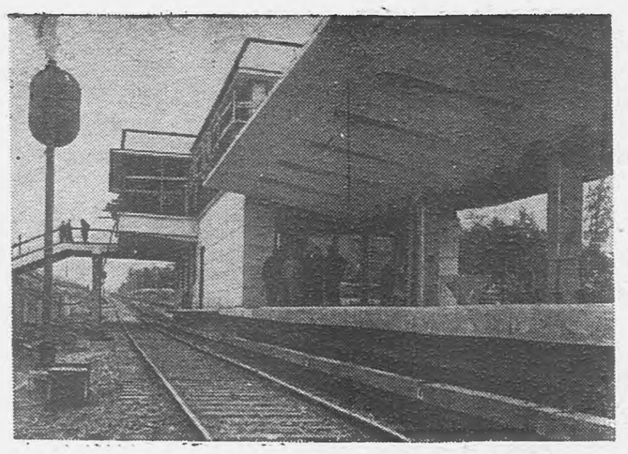

МОСКВА. В. И. Ленина цIерахча Метрополитена Покровскии Арбатскии радиусашка керда участкаш болх бе йолаялийта кийчъеш ба столицера метро хьалъераш. Покровски радиусе хьалъяьй «Измайловскуй парк» яхен «Первомайскин» станцеш. Столицерча метрополитена уж шаккха никъ октябрь бетта болх бе болалургба.

Сурта тIа: «Измайловский парк» яха станци хьалъеча.

В. Кошевоя сурт.

ТАСС фотохроника.

ТаIазар даьд тунеядцашта

— Кастта ах шу ма доалий, Романов, Iа болх ца бу, — йоах судахочо лаьца вагIачунга. — Барайтта шу мара мичад хьа деррига а. Цу шерашка хьона карагIдаьннар фуд? Хьа цIерца бIеха къамаьлаш, энжел... картех ловзилга да хьа вахара керттера гIулакх.

— Iа вахийтал-хьай со балха, — дош доастама даккха санна велакъеж лаьца вагIар. — Цхьаннахьа а дIа-м эцац...

— Локомотивни депора дIа хIана вахав хьо?

— Хац сона-м, — корзагIвоал Романов.

Балха хинначара Романовна енна характеристика Iоеш судахочо. Цу тIа дувц цхьаккха бахьан а доацаш дуккхаза а балха ца воагIаш лелар, шийца балха болча новкъосташца гIожа хилар, цар даьча хьехарах дош ца хеташ хилар.

Бера хана денз Романов вовзаш йолча цун довна тешал эттача Етова Светлана Викторовнас долчча бесса дувц Вячеслав малагIча хьехамца хьалкхеваьв. ВоIо даьр могийташ хиннад нанас. Кхыметтел цо бIеха мотт бувцача хана а, керта тIа гIолла кулг Io а хьекхе оалар нанас: «Ва дукха вахарг, са болг ма дий хьо...»

Геттара во дешар школе вагIаш. ВIаштта кхаь шера ялхлагIча классе а ваьгIа кхы хIама ца Iомадеш дIаваьннав. Сайрийнарча школе деша ухаш халла ворхI класс йистеькхар. Цигта хад цун дIахора дешар. ДIахо деша безам а боацаш, балха а ца водаш висар из. Цхьабакъда, цунна гора нанна тIера бала, къаеннача цунна болх бе а, дог доацача воIа даэн дувхеи Iалашде а хала долга.

— Тхоай хур дора оаха Романов нийсача новкъа ваккха гIерташ, — дIахо дувц Светлана Викторовнас, — цхьабакъда, цунах хIама хиланзар. Тунеядец хилар цох. Беррига нах а болча моттиге картех ловз, энжи оамалаш лелаю, бIеха къамаьлаш ду.

Бакъдаршта духьалдаккха хIама доацаш висар Романов.

Октябрьски районни милице болхлоша дуккхаза а яьхад Романов Вячеславага: Iайха леладу во тIулакхаш дита а болх бе а. Цхьабакъда, Романова дIатIаэцанзар ше нийсача новкъа ваккха гIерташ наха даь хьехар. Къахьегамхошта хьалхашка наха даьр-дуаш вола тунеядец а хинна дIаволавелар из. 3 шу ха а теха Романов Вячеслав республикера дIавахийта аьнна судо геттара нийса решени йир.

* * *

Романов воацаш кхы а бар цу сарахьа суд еш. Судо бехке веш вар Кастерин Виктор а. Къона, унахцIена ше воллашехьа, болх бе безам болаш вацар из а. Аттача гIолла йоаккхача хIамилга безам тIабахар зIамигача сага. Набахта вахар.

— ХIанз сенна дувц из? Наьха хIамаш мичай аз лочкъаяьраш, паччахьалкхен ма йий, — йоах цо эхь ца хетташ судахочуннен халкъа заседателаштеи юхьдухьал а этта.

Цунга ладувгIаш, обществана пайдана болхло, къаеннача нанна новкъост цох ве гIерташ бIарча шу-м даькхад. Цхьабакъда... Болх безаш вац из, цхьан метте ца соцаш, цхьан предприятера кхыча предприяте балха водаш хьувз из. Зуламера вахар да цун дего дуккагIа къоабалдер.

Кхо шу ха техай В. Кастерина республикера дIавахийта. Иштта я Октябрьски районе халкъа судо яь решени.

Суд яь яьннай тунеядцаш болча Романов Вячеславан Кастерин Викторан. Республикера дIабохийтаргба уж.

А. ЕСИМБАЕВ.

Керда курсаш хьайийлай

Укх деношка Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете юртарча къахьегамхой депутатий Совета секретарийн счетоводийн бетта йола курсаш хьайийлай.

Курсанташа ладувгIаргда бухгалтерскии юртбоахамеи учетахи, хIаьта юрта Совета исполкома производственни гIулакхехи организационни балхахи йолча лекцешка. Уж еррига лекцеш хургья КПСС Программа проектаца бувзам болаш.

Курсашка лекцеш ешаргья Нохч-ГIалгIай АССР министрий Советеи финансай министерстван болхлоша.

Ер шу чакхдалалехьа бетта йола курсаш чакхйоахаргья 85 саго.

Москве, выставке

Москверча Халкъа боахама карагIдаьннарий выставке укх тIеххьарча шерашка массаза а дакъа лоацаш я «Красный молот» завод. Цу выставке яхьийта ши экспонат кийчъеш я хIанз завод — «13 ГР» яхеи «9 МГР» яхеи насосаш.

Укх тIеххьарча хана «Красный молот» конструкторий коллективо хьаяь насос я «13 ГР» яхар. ХIанзарчоа цу насоса хьалхара образецаш мара хьаяьяц заводо, царех шиъ Ставропольски совнархоза промыслашка промышленни тохкам беш я хIанз.

Мехкдаьттан газеи скважинашта бурув тохача 50 тонн хулача установкаш а йоаллаш, скважинашка коачал чуухийташ я «13 ГР» яха насос. Дозал дукха доацаш (5000 килограмм), балха тешаме йолаш, чоалхане йоацаш, царца болх бе хала доацаш я уж насосаш.

ХIанз Москве яхьийта кийчъеш йола «9 МГР» яха бурув тохара насос «Красный молото» 3000 совгIа арахийца а кердаяькха тоаяь а я.

И. МАЙОРОВ.

КIадаш ду... кхертIоех

Кхертiой мохк аьле оал Армений мехках. Хьалха дIаяхача замашка эрмалой говзанчаша кхертIоех хьалдаь сийлахь-доккхий архитектура памятникаш кхыметтел хIанз а тIехьа адамаш цецдоахаш, селла хозеи чIоагIеи да. Эреван — цIе бессарча туфа (кхера) город я. ГIирсаш дара дуккхача маьхерча цу материалах хьалдаь вай социалистически заман доккхий гIирсаш да. Городе гIолла дIа-хьа водаш хилча, тайп-тайпара бос болча кхертIоех, керттерча даькъа туф оалача кхертIоех ши-ший формах хьалдаь дукха цIенош гу.

Туф—гIирсий гIовнаш дотташ бола кхера ба. Цхьабакъда, укх тIеххьарча хана керда адрес корадаьд туфа: республикна совнархоза химеинститута лаборатори. Фу бахьанца тIаяхар цунна Iилмахой уйла?

Тхона хьалхашка яда тайп-тайпара бос болча туфа гаргаш, хIаьта царна уллув — хоза кизга хьоасий. Укхаза да цу хьоасех хьадаь ший тайпара кIадаш а. Института директора М. Г. Манвеляна йоах:

— КхертIоех хьаду оаха ер кIадаш. Боамбецен тхацен къовсалу тхо, тхоаш торгхиларах бIубенна а да.

Кор а дийла лоамашкахьа кулг дIахьокх Iилмахочо:

— Ераш я-кх тха ганзаш, цIаккха кхоачалургйолаш уж. — ТIаккха бегашха тIатох цо: — Массехк миллион шера кIадаш хьадича а кхоачалургбац ер кхера-м.

Ма тамаш йолаш хIама а да-кх. Дукха ха ялалехьа вай кIадаш деча фабрикаша арахецаргда Армений мехкарча кхертIоех хьадаь кIадаш.

Кхертiоех кIадаш делга Ереванерча химе институто лелаеча проблемаех хьадда цхьа проблема мара яц.

Ше Армене венача хана институте хилар Н. С. Хрущев. Цо чIоагIа уйла тIаяхийта ладийгIар М. Г. Манвеляна дувцачунга, хьежар кIадай образецашка. Института планаш а цигарча Iилмахой балхаш а дийцар Манвеляна.

— Из дика да, — аьлар Никита Сергеевича. — Халкъа оаш дер доккха гIулакх да. Сийле хийла шун, химикаш.

Н. С. Хрущева из гIулакх могадарах низ совбаьлар института творчески коллектива. Кердача толамашта тIаккхувш ба Iилмахой.

Г. АРАКЕЛЯН,
(«Правда» корр.)

г. Ереван.

(15-ча сентябре 1961 шера арадаьннача «Правда» тIара).

Къахьегама вахте латт

Берригача къахьегамхошта цхьана, семилетка турпалхой хьалхарча мугIарашца болаш, парте XXII съезда сийна керда къахьегама толамаш доахаш хьабоагIа дуккха запасера эпсараш. Масала, запасера эпсар нов. Овчинников хIанз «Трансмаш» яхача заводерча цехе мастерралла болх беш ва. Запаса офицер Недугов химически завода № 32-91 йолча машинно-компрессорни цехе дика болх барал совгIа шоай коллективе агитатор ва. Вай республикерча района юрта боахама керттера агроном ва офицер Дудов, «Октябра 40 шу» яхача колхозе комбайнерралла болх беш хьавоагIа Батурин, кхьбараш.

Отставкера дуккха инаралаши эпсараши ба хIанз Грознерча эпсарий ЦIагIа вIашагIъеллача добровольни военно-Iилман общества членаш болаш. Военно-Iилман обществе болх беш военно-исторически, пропагандан агитацеи, иштта кхыйолеи секцеш я. Цу ерригача секцеша хьалххагIе а оттаяьча планах лелабу шоай болх.

Укх шера дIабахача бархI бетта чIоагIа пайда баргболаш дунха болх баьб военно-Iилман общества членаша. Отставке волча полковника Печенкина кулгалдеча литературни секце йийцай запасерча капитана Лабанова язъяь «Ленинграда блокада» яха, запасерча полковника Голубева язъяь «Iаьржача гIумар тIа», «Школьни аэродрома буднеш» яха повесташ, иштта кхыйола произведенеш.

1960 шерарча литературни сборника йизза редактировани а яь округа штабе арахеца дIачуденнад. ХIаьта укх шерара литературни сборник ханнахьа арахецара материал гулъеш а кийчъеш а ба секце членаш. Цул совгIа военно-Iилман общества вIашагIъеллача хана денз запаса эпсараша Голубева, Ашаева, Болтачева яздаь ялх книжка кепа а теха арахийцад. Иштта дукха балхаш даьд-кхыча секцеша а.

Цул совгIа запаса эпсараша наха юкъе лекцеш а еш. Наха дикагIа дIакхетаергйолча тайпара еш цар тайп-тайпарча темаех шоаш еша лекцеш.

Укх шера ерригаш а 683 лекци йийшай, докладаш яьй лекторашa-эпсараша. ХIанз бахача наха юкъе КПСС Программан Уставеи проекташ дIайоаржаяра болх дIахьош я общества агитационно-пропагандистски группа. Цу тема 82 лекци йийшай цар.

Дукха болх баьб керда вIашагIъеллача нов. Ашаев керте латтача военно-исторически секце членаша а. Цар Нохч-ГIалгIайчен исторех йола тайп-тайпара материалаш гулъю, хIаьта гражданскии Боккха Даьхени тIемаш лаьттача ханашка республике хиннa хIамаш а хеташ. Дукха болх бу секце членаша деша багIача кагирхошта кхетам балара.

Цу дерригача гIулакхаша хьахьокх запасах болча эпсараша коммунистически общество хьалъеча дикка дакъа лоацилга.

В. ВОЙНОВ,
военно-Iилман общества председателa заместитель.

Доазол дехьара

Катангера гIулакхаш

ЛОНДОН, 15 сентябрь. (ТАСС). Катангера хьаухача хоамаша хьахьокх ООН бIунеи катангски сепаратисташтеи юкъе цига хIанз а герзашшара довнаш латтилга.

Рейтер яхача агентства корреспонденто Леопольдвилера хоам бу, ООН Конгорча викало цига пресс-конференце хьакхайкадаьча бесса, «БIарчача бус ца совцаш довнаш хилар Элизабетвиле ООН бIунеи катангски бIунеи юкъе». Леопольдвилера даьккача тIема хоамех алхха катангски салтий группашта команда телаш европейски эпсараш болча хьаддача доакъошка мара латтац из къовсам, аьлар цу викало корреспонденташка. Цо яхачох, города ерригача стратегически пункташка тIахьожам лоаттабер хIанз ООН бIу ба.

Солсбере (Къулбехьара Родезия) кхаьчача хоамаша йоах, Элизабетвилера Къилбаседа Родезе доазонга долхача наькъашка ООН бIуна посташ оттаяьй. Цу наькъашка гIолла дIай-хьай мел йода машин юха а сецаеш, чухьеж ООН-а салтий. Цунца цхьана, иштта хьаллаьцаб Элизабетвилера Камине бода никъ а. Уж гIулакхаш даьд селхан Элизабетвилера байдда Катанга «президент» Чомбен цун «чурча гIулакхий министр» Мунонгон хIанзалца хьа гучабаланза хиларах.

„Машара салте" аьнна цIи а тилла лелаю тIема корпус

НЬЮ-ЙОРК, 14 сентябрь. ТАСС-а корреспондента С. Луре хоам бу:

Иштта гучадаьлар дерригa а. США селла дукха язъеш а ювцаш а хинна къайле хIанз гучаяьннай. «Машара корпус»—мадарра аьлча, из американски эскар да. Из хозахета дагалаьца а доацаш, «Нью-Йорк таймс» яхача газета тIа чIоаггIа лоархIам болаш волча вашингтонски журналиста Джек Рэймонда хьахайта бакъдар да. «Из, — тешавеш хоам бу Рэймонда, — Пентагона эггара къайлагIарча предложенех цаI я».

Шоай «са дIадала кийча хиларца» «машараи доттагIленнен тешаме хилар хьохьокхар духьа» туземни наха юкъе вахар», сунташ тохача, тIаьш тохкача, школьни зданеш хьалъеча царца болх бар (хьалхагIа хоам баьча тайпара, из да кIирдаь хьакхайкадеш дола «машара корпуса» декхар), — из декхар кхоачашдергдараш... американски салтий хинна хиннаб.

«Машара корпус» американски эскара доакъоех вIашагIйолларгья, яхаш хоам бу Рэймонда. Уж дIаухийтаргда «коммунистически агрессегахьара кхерам тIалаттача мехкашка». Карибски форда, Юкъерча Малхбоален, Гаьнарча Малхбоален зонашта лаьрхIа йола къаьстта дивизеш вIашагIйохкаргья царех. Цар декхар да «кулгашца беча балха» «тIахьожам» лоаттабелга хинна ца Iеш, шоаш а киркацен белацеи болх белга.

Цу тайппара, бокъонца аьлча, «машара корпус» тIема корпус я. «Машара салтий» когаметта США эскара доакъош ухийтаргда Пентагоно.

АДНАН МЕНДЕРЕСАИ ДЖЕЛЯЛЬ БАЯРАИ БОАБЕ СУД ЯР

СТАМБУЛ, 15 сентябрь. (ТАСС). Яссыада яхача острове Турце президент хиннача Джеляль Баяра, премьер-министр хиннача Аднан Мендереса а, цун правительства членийн а, хIаьта иштта хьалха хиннача демократически партена кулге лаьттача деятелий а дешашка хьожаш хиннача Лакхехьарча судо тахан боабе суд яьй Дж. Баяра, Аднан Мендереса, хьалха къаман собране председатель хиннача Коралтана, кхыча мехкащарча гIулакхий министр хиннача Хасан Палаткана, иштта кхы дуккханешта а.

Мобуту юха а корта хьалъийбу

АККРА, 15 сентябрь. (ТАСС). Дика хIама довзачара хьаарадаьннача хабараш тIа гIолла, «Ивнинг ньюс» яхача гансги газето кепа теха арабаькхаб Леопольдвилера бена хоам. Конго кердача правительствана духьал Мобуту гIаьро провокаци кийчъелга дувц цу хоама тIа.

Хоама тIара хьаховчох, Мобутун цун гIаьрен раьза яц деррига Iаьдал ший кара кхаьчача правительственеи цун политиканеи. Моттигашкара дIахьа хьожабу бIу, яха, бахьан а увттадеш, шийна тешаме бола салтий мехка тайп-тайпарча районашка дIахьежабу Мобуту, йоах хоама тIа. Конго Республика парламентски гIозараша цунах хетта кхайкаду, язду газето, мехка чура порядкаш юха а йохаяра ший салтех пайда эца дагахкоаб Мобуту.

Мобуту гIаьро лелабу из тийша болх малхбузехьарча дипломаташа, къаьстта а американцаша могабеш а хьаллоацаш а хилар белгалдоах «Ивнинг ньюса». Цхьан «американски политически деятела», язду газето, хIанз дукха ха йоаццаш ше Касавбуца къамаьл деш, чIоагIа хьаштдоацар да Конгос поститни нейтралитета политика тIаэцар, аьлар. Цо аьлар, йоах хоама тIа, из политика «мегаргйолаш политика яц».

МАЛХБУЗЕХЬАРЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ КХЫЧА МЕХКАШКАРЧА МИНИСТРИЙ ВАШИНГТОНЕРА СОВЕЩАНИ

ВАШИНГТОН, 15 сентябрь. (ТАСС). Селхана хьалхара вIашагIкхийтар ВIашагIкхийттача Штатий, Англе, Франце кхыча мехкащарча гIулакхий министраш.

Заседани хинначул тIехьагIа общественностацара бувзамаш леладеча паччахьалкхен секретара помощнико Таббе ше яьча лоацача заявленеца хьахайтар, дунен халкъашта юкъерча проблемашка хьежаб кхыча мехкащарча гIулакхий министраш, аьнна, цу даькъе Лаосе, Конго латтача гIулакхашка а Берлине эттача хьалага а.

«Берлински кризис» оалаш долча гIулакхах Малхбузен Германе пайда эц бундесвера США-ра атомни герз дара духьа.

Чкъаьрилг лаца гIерт.

А. ЦВЕТКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Президента Кеннеде яь заявлени

ВАШИНГТОН, 14 сентябрь. (ТАСС). США президентаца вIашагIкхетар а Белграде хиннача цхьаккха блокех дIа ца кхийттача паччахьалкхений конференце дакъа лаьцарашa яхьийта послани цунга дIаялар а духьа Вашингтоне баьхкача Индонезе президента Сукарнойи Мале Республика президента Кейтеи визит чакхъяьннaчул тIехьагIа, къаьстта заявлени а еш къамаьл дир Кеннеде. Цо аьлар, США-с «дика хеташ тIаийцар дукха ха йоаццаш Белграде вIашагIкхийтта кулгалхой болча мехкаша гIулакх тIадилларах вена президент Сукарнои президент Кейти», хIана аьлча, цо яхачох, американски правительство «тIа-тIа дукхагIа сагот а деш» зувш я тIехь--тIехьа дукхагIа чIоагIлуш латта дунен халкъашта юкъерча гIулакхашкара кхохкам.

«Берлинера гIулакхаш кхераме хилар» хьа а кхайкадаь, «машар Iалашбар а барт вIашагIа ца кхеташ дола дешаш машарца къоастадар а духьа сихха де дезар делга берригача паччахьалкхений деятелашта тIалатта декхар а лоархIаш», США президенто, бакъдар аьлча, юха а кердаяьхар германски дош къоастадара а цу ларда тIа Малхбузен Берлинера гIулакхаш меттадоаладара а хьакъехьара малхбузен дипломате къаьнара установкаш. Цо аьлар, Малхбузен гIулакхаши малхбузехьара берлинцаши лорабергба, аьнна, цу тайпара цIаькха а Малхбузен Берлине бахача наьха бокъонашта цхьанахьара кхерам тIалатт аьнна хетийта а гIерташ.

ТIаккха а аьлар Кеннеде, США «кийча я Советски Союза правительство а юкъе йолаш, кхыча правительствашца уж дешаш дувца а бокъонца бола машар Iалашбергбола никъ лаха а». «Малхбузехьарча паччахьалкхений кхыча мехкашщарча гIулакхий министраш, аьлар цо, — 14 сентябре Вашингтоне вIашагIкхетаргба. Вокх кIирах ООН-а Генеральни Ассамблея сессе йодача американски делегацена керте латташ хургва США паччахьалкхен секретарь. Тхона ховчох, кхыча мехкащарча гIулакхий министр Громыко а цу тайппара сессе хила везаш ва. Цу хана торо хургья вай германски кхычеи проблемаех лаьца цIенхашттара переговораш е».

СЕРДАЛО

4-гIа оагI, 17 сентябрь, 1961 шу

ЛадувгIа радиога

17 сентябре:

16.00 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 16.20 — «ДоттагIий юха вIашагIкхет» — литературни передача (нохчий меттала); 16.50—ашарий антракт; 17.00 — Асланбек Шерипова хетаяь передача (эрсий меттала); 17.36 — радиоладувгIархой заявкех концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — «Болат мо чIоагIле» — берий спортивни школера передача (гIалгIай меттала); 12.22 — «Бакъдолчох фаьлт» — телефильм; 12.52— «Новые похождения Кота в сапогах» — художественни фильм (бераша дехарца); 18.00 — арахьарча политика хьакъехьа комментатора выступлени; 18.17 — киножурнал; 18.27 — телевизионни жердадараш (эрсий меттала); 18.42 — «Запаса полковник» — киноочерк; 19.02 — Химикий культура дворецах дувцар; 19.37 — концерт — викторина; 20.27 — «Цхьан районе» — художественни фильм;

18. сентябре: 6.35 — КПСС Программа халкъашта юкъера лоархIам (нохчий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15—«Марксизм-ленинизм — коммунистически болхлойи партей йохаргйоаца лард» — (эрсий меттала); 8.15 — «Мурда теха гIод» — дувцар (нохчий меттала); 8.28 — литовски халхара ашараши иллеши; 8.48—«Мишта лоархI дынен Коммунистически моралаша кхалсаг» — беседа (гIалгIай меттала); 17.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — «Къонал» — передача (гIалгIай меттала); 17.25— ашарий антракт; 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — «Машара Программа» — беседа (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.16 — «Нохчий хьалхара коммунист» — передача (нохчий меттала); 18.30 — моттигерча авторий ашараш.

Ред. зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Спорта хоамаш

Дукха ха йоаццаш Ростове РСФСР Къулбехьарча зоне вольни кIалкхетаргах хьалхара моттиг яккхара спортивни яхье яьнна хиннай республикайи областийн 16 команда. Яхье дакъа лаьцад Нохч-ГIалгIайчен команда а.

Дика хьокхамаш долаш чакхбаьннаб цига Л. Тарамов, З. Оздоев, М. Гуасов, С. Зубайраев, С. Мадаев, З. Челохсаев. Нохч-ГIалгIайчен спортивни команда ворхIлагIа моттиг яьккхай.

Цхьабакъда, вай команда кхы а дикагIа хьокхамаш хила торо йолаш яр, цхьаццаболча борецаша мелал, ца йоагIа приемаш лелаяьецаре. Цудухьа дIахо йодача хана цу тайпара гIулакх кхы нийслургдоацаш шоай спортивни говзал лакхъе еза хIара спортсмено.

К. МУСАЕВ,
СССР спорта мастер.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал «ЦIе парусаш».
Долалу: 8, 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
ЗIамига зал № 1 — «БIаьстан йоачаш».
Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — «Римски каникулаш».
Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — «Тха городе». Берий сеанс.
Долалу: 9.30, 11.30.
«Фейервург».
Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.
18-ча сентябре денз ерригача залашка «Ши вахар» (1-гIа сери).

Родина яхача кинотеатре

Берий сеанс «КIаьнк».
Долалу: Iуйрийна 9 сахьат даьлча. «ЦIе парусаш».
Долалу: 11, 3, 7.
«ТIаевеначоа машар».
Долалу; 1, 5.15, 9.
Документальни фильм «Машареи доттагIлени визит».
Долалу: 9.
18-ча сентябре денз «Ши вахар» (1-гIа сери).

Городе Грозне, Абульяна улицагIа № 82 йолча цIагIа, кв. 4, вахача Саломатин Борис Васильевича суде деннад г. Грозне, Мира улицагIа № 72, йолча цIагIа, кв. 19 яха Киселева Леонора Викторовна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда Ленински района халкъа суде.

Городе Грозне, Партизански улицагIа, 51 вахача Соболевски Владимир Ильича суде деннад г. Грозне, Сталина улицагIа, № 10 яха Соболевская Галина Николаевна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда Ленински районе халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехкхокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикан, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 15, Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ02167. Заказ № 5113.